

3 октября в актовом зале ЗКГУ им. М.Утемисова прошла встреча студентов и преподавателей трех ведущих вузов Уралья с ответственным секретарем МОН РК Галимовой Алией Кайратовной.

Встречу предварила краткая экскурсия по ЗКГУ с презентацией основных направлений работы вуза – научной, стратегического развития, инновационных технологий и др.

О важности мнения «глубинки»

Целью приезда было разъяснение выполнения пунктов Стратегии Казахстан-2050, касающиеся образования в Республике Казахстан.

Открывая встречу, заместитель акима ЗКО Б.М.Макен рассказал о немалой работе, проводимой в ЗКО по внедрению реформ в образовании. «Претворение в жизнь пунктов Послания – это цель для всего народа», – сказал Бахтияр Макенулы.

А.К.Галимова кратко осветила семь приоритетных направлений по успешной реализации государственной программы форсированного инновационного развития, обратив внимание на создание двух кластеров: Назарбаев университет и парк инновационных технологий «Алатау». «Перед страной поставлена высокая, но вполне выполнимая цель: войти в топ 100 наиболее развитых стран мира», – заявила А.К.Галимова.

Высокоразвитая сфера образования – гарант процветающего государства, его независимости и весомой роли в мировой экономике и политике.

Сейчас наблюдается качественный рывок в подготовке кадров.

–В стране работают 424 тысячи педагогов. Треть населения страны задействована в сфере образования. Это учащиеся, преподаватели, сотрудники учебных и образовательных заведений. Перед нами стоит задача 100% охвата дошкольного образования, которая возможна при реализации программы «Балапан». В настоящее время охват детей дошкольного возраста составляет 71,5%. Эта программа осуществляется согласно государственному образовательному социальному заказу и финансируется из республиканского бюджета. Второй немаловажной задачей является новое качество дошкольного образования, – отметила А.К.Галимова.

В сфере среднего образования – растет число Назарбаев школ. Осваивается принципиально новая система повышения квалификации учителей, что влечет за собой как рост уровня знаний, так и заработной платы, что является одним из способов стимулирования труда. В настоящее время идет внедрение элементов этой модели.

В шести областях используется подушевое финансирование образования. Продолжается модернизация школ, создается карта аварийности, ликвидируются 3-сменность.

–Мы развиваем сеть интеллектуальных школ и профессионально-технических колледжей мирового уровня. Начиная с этого учебного года создается модель инженерного образования. В национальной системе квалификации будут принимать участие работодатели, будут учтены их требования к будущим специалистам.

Пересмотрена структура вузовского образования. Начиная с текущего года вводится ускоренное развитие, привлечение к научной деятельности студентов. Идет создание научно-исследовательских подразделений. В Астане создан современный научно-исследовательский университет, работающий по международным стандартам.

Уникальная программа «Болашак», принятая в 1993 году, продолжает свою работу. В настоящее время пересмотрен механизм программы. Получить консультации и гранты на обучение теперь можно через ЦОНЫ. Определена четкая цепочка: «Болашак» – студент – работодатель.

Вводится дистанционное образование.

Для успешного развития высшего образования необходимо прекращение устаревших, невостребованных образовательных программ и специальностей. Выстроена молодежная политика. Разработан законопроект «О государственной молодежной политике». Повышается роль молодежи в осуществлении государственных программ. Перед высшим образованием стоит ряд задач, в числе которых содействие в продвижении государственного и частного партнерства, привлечение инвестиций, расширение сотрудничества с предприятиями, производящими инновационную продукцию, развитие вузов как инновационные центры. Важным является участие в различных обменных программах с соседями.

В целях формирования казахстанской гражданственности идет реализация программы «Народ в потоке истории». Программа направлена на создание условий для качественного скачка исторической науки Казахстана на базе передовой методологии и методики, расширение горизонтов национальной истории казахов, формирование нового исторического мировоззрения.

В завершение встречи А.К.Галимова ответила на вопросы из зала.

В частности, Г.С.Кайсағалиева, директор Департамента по академическим вопросам и Болонскому процессу ЗКГУ, задала вопрос об автономности вузов. Как сказала ответсекретарь

МОН РК А.К.Галимова, прежде всего автономность – не есть анархия. Разработаны принципы автономности вузов, под которой понимается самостоятельность в осуществлении образовательной, научной, финансовой, международной и иной деятельности, на основе модели «Назарбаев Университета». Государственные вузы станут автономными некоммерческими организациями. Одновременно планируется создать попечительские советы, которым будут подотчетны вузы, а также механизмы прозрачности деятельности высших учебных заведений. Для государственных вузов будет усовершенствован механизм назначения ректоров.

Завершая встречу, она отметила, что целью для нее было услышать мнения, возможные предложения, что называется, «из глубинки», высоко оценила успехи нашего университета и поблагодарила за радушный прием.

М.ДЖУМАГАЛИЕВА

Өзге тілдің бәрін біл,
өз тіліңді құрметте!

2 бет

«Нұр Отан» Нұрлы
болашақ жолында

3 бет

Один народ – одна страна – одна судьба:
Ассамблея народа Казахстана в политической
жизни страны

4 стр.

ТАНЫС БОЛЫҢЫЗДАР!

9 бет

Пожари
улыбке
миру

10 стр.

Трое победителей из ЗКТУ

Трое студентов ЗКГУ им. М.Утемисова стали стипендиатами Фонда Первого Президента Республики Казахстан Н.Назарбаева.

11 октября в зале Алматинского филиала Фонда Первого Президента состоялось награждение победителей республиканского конкурса на соискание студенческих стипендий Фонда Первого Президента Республики Казахстан – Лидера Нации. Всего собралось 80 студентов, магистрантов и интернов – молодежь с высокой успеваемостью, активно участвующие в общественной, научно-исследовательской, культурно-профессиональной и практической деятельности, подтвердившие свои успехи докладами, публикациями, выступлениями и победами в олимпиадах и творческих соревнованиях. В их числе наши студенты Жансултан Нурмуханов (4 курс, факультет истории и права), Раушан Сарбалиева (3 курс, педагогический факультет) и Асемгуль Тресова (3 курс, факультет экономики и управления).

«Мы были единственными представителями всего Западного региона нашей страны!» – не без гордости заявили ребята.

В церемонии награждения принял участие заместитель директора Фонда А.Т.Нураханов. По окончании официальной части в честь обладателей стипендии был дан концерт.

–Я впервые побывал в культурной столице Алматы. Город оставил незабываемое впечатление. Красиво. Побывали с ребятами в Коктобе. А еще обрели новые знакомства, – поделился впечатлениями немногословный Жансултан.

Стипендия Фонда – это не только материальное поощрение лучших, но и знак целеустремленности, пылкости ума и разносторонности интересов обладателей стипендии.

2013 жылдың 27-қыркүйегінде Жаратылыстану-география факультетінде биология және экология кафедрасының ұйымдастыруымен және университет ректоратының қолдауымен «Иванов оқулары» ғылыми-тәжірибелік конференциясы өтті.

«Иванов оқулары-2013»

Конференция жұмысына университет ғалымдары, ардагер-ұстаздар, облыстық биологиялық-экологиялық орталығының мамандары, Орал ауылшаруашылық тәжірибе станциясының ғалымдары «Биология», «Экология» мамандықтарының магистранттары және студенттері қатысты. Конференция отырысын Жаратылыстану-география факультетінің деканы х.ғ.к., доцент А.Б.Ниязбекова ашты. Сөз кезегін алған Ғылым және коммерцияландыру департаментінің директоры Э.Ж.Имашев барлық қатысушыларды конференцияның ашылуымен құттықтап, сәттілік тіледі.

Конференция жұмысында б.ғ.к., профессор М.М.Фартушина, б.ғ.д., профессор Т.Е.Дарбаева, а.ш.ғ.к. С.Г.Чекалин, магистр Н.А.Хрысева, магистранттар Ж.Калиева, К.Удреева баяндамалар жасады.

Конференция барысында б.ғ.д., профессор В.В.Ивановтың өмірі мен еңбек жолы туралы сөз қозғалып, естеліктер айтылды. Ғалымдардың көтерген мәселелері сан қырлы. Профессор Т.Е.Дарбаева, магистранттар Ж.Калиева, К.Удреева Батыс Қазақстан облысы, Жайық өзені бойындағы жайылма ормандардың трансформациясы, қазіргі экологиялық жағдайы туралы кеңінен мағлұмат беріп, мәліметтер келтірді. А.ш.ғ.к. С.Г. Чекалин көпжылдық шөптесін өсімдіктердің топырақ қабатын биологияландырудағы рөліне тоқталып өтсе, магистр Н.А.Хрысева топырақ жамылғысының антропогендік әсерлерге тұрақтылығын бағалау турасында сөз қозғады.

Сондай-ақ конференция соңында ардагер-ұстаз Г.М.Мулдашева, география кафедрасының меңгерушісі г.ғ.к. В.И.Амельченко, х.ғ.к., доцент Н.К. Череватова сөз алып, профессор В.В. Ивановтың өмірі мен еңбек жолы туралы толық мағлұматтар беріп, конференция жұмысына белсене қатысушыларға алғыстарын білдірді.

Конференция қорытындысы бойынша осындай ғылыми-тәжірибелік конференцияларды жылда өткізу және мұндай шараларға оқушыларды, студенттер мен магистранттарды

көптеп тарту, конференцияның географиялық аумағын кеңейту, зерттеу жұмыстарының нәтижелерін оқу үрдісінде пайдалану, конференция материалдарын БҚМУ әбашарысына басаға беру туралы қаулы қабылданды.

С.А. КАЖИАХМЕТОВ,
биология және экология кафедрасы меңгерушісінің м.а.

Ақылбек Сансызбайұлының шеберлік класы

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде Қазақстанға кеңінен танымал тележурналист Ақылбек Сансызбайұлы қазақ филологиясы кафедрасының оқытушылары мен қазақ тілі мен әдебиеті, филология: қазақ тілі мамандықтары студенттерінің алдында шеберлік класын өткізді.

Шараны ашқан қазақ филологиясы кафедрасының меңгерушісі Зейнолла Жақсылықұлы телеарна, радиоларда қызмет істеуге қызығушылық білдіріп, құлшыныс танытатындар үшін, болашақ журналистер үшін кездесудің маңызы зор екенін баса айтты және Ақылбек Сансызбайұлы туралы қысқаша мәлімет беріп өтті.

Белгілі тележурналист, продюсер Ақылбек Сансызбайұлы Ақжайық өңіріндегі тарихи қала - Орал шаһарындағы бұл жүздесу үшін қуанышты екенін жеткізе отырып, бұл сапардың себебі - көзі ашық, көкірегі ояу, өнерді бағалап, қадірлей білетін жұртшылыққа қазақ өнерін насихаттап жүрген неміс қызы – Анна Вундерді таныстыру және қазіргі филология мен журналистиканың өзекті мәселелері жөнінде ой бөлісу болатын, -дейді.

«Өнуарбек Қожантаев секілді адамдардың көзін көріп, тәжірибе

жинақтадым, 1994-1995жж. телеарналарда үлкен бетбұрыс, өзгерістер болды.1995 жылы қазанда Хабар арнасы бойынша «Жеті күн» бағдарламасын жүргіздім, редактор, режиссер болып қызмет жасадым», -деп еңбек жолынан қысқаша сыр шертіп, кейбір қызықты жайттарды есіне түсірді. Студенттердің сұрақтарына жауап бере отырып, тележүргізуші болу үшін, жан-жақты дайындықтың керек екендігін, кез-келген сұрақ бойынша шебер жауап бере білу, көркем сөйлеу қажеттігін және ұлтжанды болу керектігін баса айтты.

Шеберлік класының тыңдаушылары белгілі тележүргізушінің бағалы ақыл-кеңестері мен ұсыныстарына ризашылық сезімдерін білдірді.

Бұл шарадан кейін М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ректоры, академик Асхат Сәлімұлы Иманғалиевтің қолдауымен университеттің акт залында ҚР мәдениет қайраткері, эстрадалық өндердің шебер орындаушысы, неміс қызы – Анна Вундердің концерті өткізілді. Репертуарында қазақ, орыс, шетел композиторларының шығармалары бар өңшіні студенттер ыстық ықыласпен қарсы алды.

Бұл өнер кеші қазақ тілінің мәртебесін асқақтатып, Қазақстан халықтарының достығы мен ынтымақтастығын жақындастыра түскендей болды.

Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте!

Қыркүйек айының 23-28 күндері университетімізде тілдерді оқытудың практикалық курсы кафедрасының ұйымдастыруымен «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте!» атты тілдер апталығы болып өтті. Маңызы зор шараның ойдағыдай өтуіне қазақ, орыс және ағылшын тілі оқытушылары атсалысты.

Тілдер апталығының алғашқы күнгі ашылу салтанатына халықаралық «Қазақ тілі» қоғамының БҚО филиалының төрағасы, БҚО әкімдігінің «Мемлекеттік қызметкерлерді қайта даярлау, біліктілігін арттыру және мемлекеттік тілді оқыту орталығының» мемлекеттік тілді оқыту әдістеме бөлімінің басшысы Б.Қ. Жексенғалиев, Тіл басқармасының бөлім басшысы Ж.Т. Ерназаров, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, «Махамбет» халықаралық ғылыми-зерттеу орталығының директоры А.С. Қыдыршаев, филология факультетінің деканы Қ.Т.Утегенова, кафедра меңгерушілері, университеттің оқытушылары және 1-курс студенттері қатысты.

Тілдерді оқытудың практикалық курсы кафедрасы меңгерушісінің міндетін атқарушы, п.ғ.к., доцент Дина Жақсығалиқызы Құсайынованың «Қазақстанда тілдерді қолдану мен дамытудың қазіргі жағдайы» тақырыбындағы баяндамасымен басталған отырыста еліміздегі түрлі халықтардың басын біріктіріп отырған тілдер жайында, оның ішінде мемлекеттік тіл мәртебесі болғанына қарамастан, қоғамда қағажу көріп жүрген қазақ тілі жайында біраз өткір ойлар, құнды пікірлер айтылды. Тіл басқармасының бөлім басшысы Ж.Т.Ерназаровтың «Батыс Қазақстан облысындағы жүргізіліп жатқан мемлекеттік тіл саясаты» атты баяндамасында біздің өңіріміздегі мемлекеттік тіл саясатының орындалуына байланысты өткізіліп жатқан іс-шаралар туралы айтылды.

Тіл мәселесін көтерген жиындарда үнемі жалаң ұранмен емес, жанашыр ойларымен ойлантып тастайтын Б.Жексенғалиевтің айтқан пікірі бұл жолы да тыңдаушыларын ұйытып тастады.

Студенттер атынан сөз алған физика мамандығының 4-курс студенті Александр Козлов қазақ тілін өзінің жетік білетінін және қазақ тілін қазақтарға үйретіп жүргенін айтып, өзі сияқты студент жастарды уақыттарын тиімді пайдаланып, күш-жігері мол уақытта бірнеше тіл үйренуге шақырды.

Апталық аясында өткізілген «Тілім менің» зияткерлік ойыны, «Тілдерді меңгерейік» тақырыбындағы шеберлік сағаты,

“Polyglots’ Competition” (полиглоттар байқауы), «Өлең, мен сені аялап өтем!» атты қазақ және орыс тілдеріндегі мәнерлеп оқу сайыстарына студенттер жоғары дайындықпен келіп, үлкен қызығушылықпен қатысты.

Апталық жұма күні қорытындыланып, белсенділік танытқан студенттер мен оқытушыларға алғыс хаттар табыс етілді.

«Игі істің басы – тіл, тәрбие басы –тіл» дейтін болсақ, шынында да жоғары оқу орындарында мұндай игі шаралардың өтуі аса маңызды. Студенттерге терең біліммен қатар, саналы тәрбие беретін оқу ордасында бұл бағыттағы тәрбиелік шаралар жалғасын таба бермек.

Н.А.КАБОШЕВА, А.С. ЖҰБАНЫШЕВА,
тілдерді оқытудың практикалық курсы кафедрасының оқытушылары

Новый взгляд на историю

18 сентября в ЗКГУ им. М.Утемисова состоялся круглый стол, на котором обсуждались проблемы современной истории.

По решению акима Западно-Казахстанской области от 9 июля 2013 года под руководством замакима области Бақтыяра Мәкенұлы Мәкена был создан Координационный совет, в состав которого вошли ученые, журналисты, общественные и политические деятели области. На состоявшемся круглом столе члены совета рассказали о проделанной работе, были обсуждены проблемы, с которыми сталкивается изучение современной истории.

С докладом о работе экспедиции «Бабалар тарихына тағзым», организованной проректором по научной работе и международным связям, д.и.н. Әбілсеитом Қапезұлы Мұқтаром, выступила старший преподаватель кафедры «История Республики Казахстан», к.и.н. Н.М.Токешева. В докладе говорилось о теоретическом и практическом значении экспедиции, о важности изучения истории Казахстана как части всемирной истории. При этом необходимо учитывать момент объективности в изучении исторического процесса и ухода от его идеализации и простой описательности.

Для объективности истории проводится большая работа по поиску и выявлению исторических документов в архивах стран ближнего и дальнего зарубежья. Ученые говорили о необходимости обнародования документов, которые хранятся со времен Советской истории под грифом «секретно».

Журналист газеты «Орал өңірі» Казбек Кабжанов выступил с докладом о необходимости в рамках изучения истории казахского народа о государственной поддержке работы по систематизации и документированию рисунков и надписей на кулпытасах, которые нередко встречаются на просторах нашей области, и необходимости создания сайта обо всех больших и малых исторических памятниках.

Ученые были единодушны в мнении, высказанном деканом факультета истории и права З.К.Мухлисовой, о том, что история – наука междисциплинарная и изучать ее необходимо в комплексе, одновременно рассматривая с позиции героизма, этнографичности и критичности.

С заботой о молодёжи

23 сентября в актовом зале ЗКГУ им. М.Утемисова прошла встреча студентов с главным специалистом Актобинского областного управления по делам религии Талдыбаевым Толегеном Омирзакулы, главным специалистом Западно-Казахстанского областного управления Раманкуловым Максатом Аралбайулы, организованная воспитательным отделом ЗКГУ под руководством проректора по воспитательной работе и социальным вопросам Даришевой Туймеш Малбагаровны.

Годы насильственного, а затем и привычного атеизма не оправдали себя, породив поколения людей, лишенных веры. Традиционная религия казахов ислам, укреплявшая дух предков-кочевников, переживает в наше время второе рождение. Но современный мир неоднозначен. И нередко человек, в особенности тот, кто только вступает во взрослую жизнь, становится мишенью распространения различных псевдоисламских течений.

Нынешняя молодежь – дети современного, независимого государства, растущего в новых условиях. В пункте 6 седьмой главы «Стратегии-2050» Президент Казахстана Нурсултан Назарбаев обращается со словами: «Государство и граждане должны **единым фронтом** выступить против всех форм и проявлений **радикализма, экстремизма и терроризма**».

Особую озабоченность вызывает угроза так называемого религиозного экстремизма... Экстремизм и терроризм в Казахстане имеют не идейную, а криминальную основу. За псевдорелигиозной риторикой скрывается преступная деятельность, подрывающая основы общества. Это атака на мир и стабильность в нашей стране. Это испытание на прочность нашей государственности и гражданской зрелости.

После вступительной речи Т.М.Даришевой собравшимся студентам был продемонстрирован документальный фильм о деятельности деструктивных исламских организаций на западе Казахстана, о тех, кто был вовлечен в эти организации и жестоко пострадал от потерей близких, свободой и до конца жизни запятнали честь своих семей.

Лекция, прочитанная Т.О.Талдыбаевым, скорее походила на доверительную беседу. Молодежный сленг и отличное знание материала, а также цитирование – на распев - корана на языке оригинала с переводом на казахский язык сделали беседу насыщенной. Временами студенты одобрительно переговаривались между собой, когда слышали знакомые фразы.

Для любого человека, и это прописано в законах ислама, самое важное – воспитание. Очень важно уделять большое внимание подрастающему поколению.

-Никогда не верьте слухам и не пытайтесь читать Священную книгу Коран без специальной подготовки. Набравшиеся верхушек знаний от безграмотных источников всякого рода приверженцы «чистого» ислама на вопрос, где черпают они знания, отвечают: «Один брат сказал». Если вам интересны знания, идите к специалисту. Настоящая вера не нуждается в человеческих жертвах. Это вера является человеку, чтобы поддержать его в испытаниях, - сказал в заключение Т.О.Талдыбаев.

М.ДЖУМАГАЛИЕВА

Фаризамең сырласқан күн

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ғылыми кітапханасында республикалық «Бір ел – бір кітап» акциясы аясында Қазақстанның Халық жазушысы, Мемлекеттік сыйлықтың лауреаты Фарица Оңғарсынованың «Дауа» атты лирикалық жыр жинағына арналған оқырмандардың дөңгелек үстелі ұйымдастырылды.

Әдемі кешті университет профессоры, қазақ филологиясы кафедрасының оқытушысы Серікқали Ғабдешұлы Шарабасов әсерлі жүргізді.

«Фарица Оңғарсынованың ақындық әлемі» баяндамасын тыңдарман назарына ұсынған Фарица Оңғарсынова лирикасын зерттеуші, «Фарица Оңғарсынова лирикасы» атты электронды оқулықтың авторы, ф.ғ.к., доцент Мүтиев Зейнолла Жақсылықұлы: «Бүгінгі қазақ өлеңінің өресін, жалпы қазақ поэзиясының деңгейін Фарица туындыларынсыз толық елестету, анықтау мүмкін еместігін оңды ұғынсақ, ақын шығармашылығы бір емес, бірнеше зерттеу еңбектері мен оқу құралдарына негіз бола алатыны күмәнсіз, Фарица лирикасындағы «сөз сарасының» қадір-қасиеті жеке бастың мұң-мұқтажынан жоғары тұр, өнегесі - адамды тәрбиелеудің қазыналы, қастерлі құралы», - деп оқырманға ой тастады.

Әдебиет өлкесіне өзіндік үнімен, дара қолтаңбасымен енген ақын, «Жайық ұстазы» газетінің Бас редакторы Ақмаржан Таубаеваның жыр майталманы Фарица апамыз туралы әдемі естеліктерін айтып, ақын Фарица апамызға арнаған «Фарица апа орамалы» атты өлеңді оқып, шығу тарихын баяндап берді.

Зейнеткер Таушева Гүлжан Зәкірқызы, М.Өтемісов атындағы

БҚМУ-дың тәрбие ісі жөніндегі проректор Дәрішева Түймеш Малбағарқызы «Қазақстанның әдебиет-мәдениет әлемінде өзіндік қолтаңбасы бар лирик ақынның орны ерекше екендігін, студенттер үшін рухани азық алатын тәлім-тәрбиесі мол кештердің маңызы жоғары екенін баса айтты.

Керемет кештің куәгері болған студенттер жыр майталманы – Фарица апамыздың өлеңдерін мәнерлеп оқыды.

Дәстүрлігін жоймаған әдеби-мәдени маңызды кештер Фаризаның шығармашылығымен шектеліп қалмай, болашаққа жол тарта берсін деген тілек білдіреміз.

Венера МУЛДАШЕВА,
М. Өтемісов атындағы БҚМУ
ғылыми кітапхана әдіскері

80 жылдық тарихы бар өр рухты Махамбет есімімен аталатын қасиетті оқу ордамызда жыл сайын түрлі салада түрліше жетістіктерге жеткен тұлғалармен кездесу кештері өткізіліп тұрады. Жаңа оқу жылымыздың бастамасын жарқын кездесу кешімен бастағанымыз жасырын емес. Осындай кездесу кешіміздің қадірлі қонағы - Лондонда Халықаралық Абай клубын ашқан жазушы, драматург, Халықаралық сыйлықтардың лауреаты Сейсенбаев Роллан Шакенұлы.

ШЫНДЫҚТЫ ШЫНАЙЫЛЫҚПЕН ШЕРТТІ

Танымдық кездесу кешіміздің шымылдықын университетіміздің ректоры Асхат Сәлімұлы Иманғалиев ашып, студенттер, барша оқытушылар қауымын жаңа оқу жылымен құттықтап, бүгінгі күн университет үшін ерекше күн екенін айтты, себебі Роллан Шакенұлы сияқты тұлғалармен күн сайын кездесе бермейтінімізді, алтын уақытын қиып келгеніне рахметін айтып, ыстық ықыласын білдірді. Әрі қарай профессор оқытушы Серікқали Шарабасов Ғабдешұлы жүргізуімен өрбіген кездесу кешінде студенттер көкейтесті сұрақтарын ортаға салып, ой бөлісті. Тарих факультетінің деканы Мұхлисова Захот Көшкінбайқызы, орыс филологиясының кафедра меңгерушісі Гүлнар Сейдағалиқызы, қазақ тілі мен әдебиеті бөлімінің кафедра меңгерушісі Зейнолла Жақсылықұлы Мүтиев әсерлі мәні зор кеште сөз сөйлесе, студенттер атынан 02201-топ

студенті Абдубали Әсел өз жүрек жарды тілегін арнады.

Сырлы кеш барысында Роллан Шакенұлы Жапония студенттері мен Қазақстан студенттерін салыстырып, оларға өзіндік бағасын беріп, қазіргі таңда күн тәртібінде жүрген өзекті мәселелер жайында тағылымды ойлар айтылды.

Жарқын жүздесу соңында «Сен қанша адамға жақсылық тілесен, Алла саған сонша жақсылық береді» деген ұлағатты ойымен Роллан ағай өз сөзін аяқтады. Тоқсан ауыз сөздің тобықтай түйіні, бұл кездесу кеші студент-жастарға серпіліс беріп, бағыт бағдар ұсынғандай болды.

Гүлфани Хамзиқызы,
филология: қазақ тілі мамандығының 3-курс студенті

«Нұр Отан» Нұрлы болашақ жолында

Қыркүйек айында «БҚМУ» бастауыш партиялық ұйымының «Нұр Отан» ХДП саяси доктринасының жобасын талқылауға арналған мәжіліс болып өтті.

Нұрлы болашақ жолындағы «Нұр Отан» Елбасымен біріге жаңа жетістіктерге қадам басып, 2030 стратегиясын мерзімінен бұрын орындап, алға қарай қарыштап дамып келеді. Әрине, ел дегенде толарақтан саз кешіп жүрген бұл партияның еңбегі ерекше. Тәуелсіздігімізді қолға алғалы бері енді-енді жоғарғы мүмкіндіктер мен жетістіктерге қол жеткізе бастадық. Дамудың жаңа бағыттарын жүзеге асыруда Елбасының басшылығымен «Нұр Отан» партиясы биылғы жылы да жаңа жетістіктерге жету жолында жоспар құрып, аянбай еңбек етуде. Доктринада Қазақстанның жаңа бағыттары мен мақсаттары, ұлттық құндылықтарымыз, жаңа қағидаттар, партияның жаңа миссиясы және тарихи жауапкершілігі басты назарға алынған.

БҚМУ бастауыш ұйымының төрағасы М.И.Исатаев жиналысты ашқаннан кейін, биылғы оқу жылымен жиналысқа қатысушыларды құттықтай отырып, «Нұр Отан» ХДП биылғы доктринасының өте ауқымды әрі бағалы жоба екендігін атап көрсетті. Содан кейін мәжіліске қатысушы партия мүшесі

Құттықтаймыз!

РФ Саратов облысы жұмыспен қамту, еңбек және миграция министрі Н.Ю.Соколовтың Алғыс хатымен марапатталған жаратылыстану-география факультетінің доценті **Терещенко Татьяна Александровна**, БҚМУ қауымдастырылған профессоры дипломына ие болған химия ғылымдарының кандидаты **Кунашева Зарипа Хайроллақызы** және Батыс Қазақстан облыстық тілдерді дамыту басқармасының Алғыс хатымен марапатталған қазақ филологиясы кафедрасының доценті **Сұлтанғалиева Рита Бекжанқызы** мен қазақ филологиясы кафедрасының оқытушысы **Тұрғаналиева Ганмеркүн Ганмерханқызы** шын жүректен құттықтаймыз!

КОПОНКА РЕДАКТОРА

Закончился первый, а значит, самый трудный и ответственный месяц учебного года – сентябрь. Утверждены учебный и воспитательный планы, занятия и мероприятия идут полным ходом. Университетская жизнь течет своим чередом.

Жизнь, что может быть ценнее ее? Жизнь – это многообразие красок, это встречи и знакомства, познание нового и расставание с заблуждениями. Окружающий мир настолько естественен, что большинством из нас руководит глубокое убеждение: жизнь – это данность, на которую никто и ничто не может посягнуть. Но действительность меняет наши убеждения. Уходят навсегда близкие, друзья, знакомые, и жизнь уже не кажется неким постоянством. И особую горечь вызывает трагический уход молодых. Только всегда ли в этом повинна судьба, на которую мы привыкли уповать? Может, стоит лишь вспомнить о простых правилах, внушаемых нам с детства, и тогда многих трагедий можно было бы избежать...

А жизнь студенческая продолжается. Вот уже выбран новый актив, награждены лучшие из лучших. На лицах обладателей грамот, грантов, дипломов и других наград читается едва скрываемый восторг. Хочется верить, что живут они в мире неограниченных возможностей. Подтверждением этому – Гран при и звание «Лучший студент» областного тура республиканского конкурса «Разные – равные» среди лиц с ограниченными возможностями, который завоевала студентка V курса специальности дизайн ЗКГУ им. М.Утемисова Мейрамгуль Галиева. Мейрамгуль, мы аплодируем тебе стоя!

Все больше студентов осваивают зарубежье, 17 студентов поехали получать знания в рамках академической мобильности в университеты Германии и Польши. Как показал опыт, для студентов, получивших возможность учебы за границей, это не просто освоение новых программ в новых условиях. Меняется мировоззрение и восприятие знаний. Впрочем, психологи давно твердят: не можете изменить себя, попробуйте изменить мир вокруг себя, смените обстановку, и жизнь заиграет новыми гранями.

Да и не выходя из стен вуза, можно значительно повысить уровень знаний студентов. Перед преподавателями поставлена задача разнообразить способы проверки знаний студентов. Долой скучные экзамены по принципу «вопрос-ответ»! Тесты, презентации, доклады и многое другое – преподавателям остается вооружиться воображением и включиться в творческий процесс. Наверняка, и студенты лишь выиграют от нововведений: меньше стрессов – выше баллы. Ведь искусство преподавателя не только в том, чтобы знания передать, но и суметь заставить студента эти знания показать.

Возможно, разговоры об экзаменах мы завели слишком рано. Но, как говорится, готовь сани летом.

Удачи!

Главой государства Н.А.Назарбаевым в Послании народу Казахстана от 27 января 2012 года «Социально-экономическая модернизация - главный вектор развития Казахстана» поставлена конкретная задача по принятию пятилетнего Национального плана действий по развитию функциональной грамотности школьников. Постановлением Правительства от 25 июня 2012 года №832 был утвержден Национальный план действий по развитию функциональной грамотности школьников на 2012 – 2016 годы.

КОНФЕРЕНЦИЯ УЧИТЕЛЕЙ

Организаторами областной научно-практической конференции «Формирование функциональной грамотности учителей начальных классов в условиях 12-летней школы» выступили кафедра «Педагогика и психология» педагогического факультета ЗКГУ им. М.Утемисова совместно с филиалом АО «НЦПК «Өрлеу», ИПК педагогических работников по ЗКО». В конференции приняли участие преподаватели педагогического колледжа им. Ж.Досмухамедова, преподаватели, методисты АО «НЦПК «Өрлеу», преподаватели и магистранты ЗКГУ, учителя школ города и области. Доклады для пленарного заседания конференции подготовили такие ученые как д.п.н., доцент Сардарова Ж. И., д.п.н., профессор, академик АПНҚ, МАИ Курманалина Ш. Х., к.п.н. Измуханбетова С.С., д.п.н., доцент Мухамбетжанова С. Т., д.п.н., доцент Сарсенбаева Б. И., к.п.н., доцент Ергалиева Г.А. Лучшие доклады были отмечены дипломами.

Конференция прошла на высоком научном уровне. По итогам конференции были разработаны и приняты рекомендации, в которых говорилось о необходимости поддержки учителей, применяющих инновационные методы и современные информационно-коммуникационные технологии обучения в развитии функциональной грамотности учащихся школы. С целью повышения качественной подготовки компетентных специалистов в университете, колледже необходимо включить элективные дисциплины, посвященные формированию функциональной грамотности учителей начальных классов, а также модернизировать работы по изданию учебных пособий, учебно-методических пособий совместно с учеными, преподавателями университетов, колледжей.

Ж.И.САРДАРОВА,
зав. кафедрой педагогики и психологии
ЗКГУ им. М.Утемисова, д.п.н.

университеттегі «Махамбет» орталығының директоры, педагогика ғылымының докторы, профессор, БПҰ саяси бюросының мүшесі А.С.Қыдыршаев сөз сөйлеп, «Нұр Отан» ХДП-ның алға қойған мақсаты айқын екендігіне сенім білдірді. Біріншіден, партияның төл мәдениетке, рухани құндылыққа мән беруін, екіншіден, доктринада интеллектуалды зияткер ұлтты дамытуға арналған бөлімдерінің қатты ұнағанын мәлімдеді.

Елбасының алға қойған мақсаттары мен барлық тапсырмалары доктринаға енгізілген. Елдің болашағына арналған бұл жобаны талқылап, қолдаушылардың бірі - экономика және басқару факультетінің деканы, экономика ғылымдарының кандидаты, доцент, партия мүшесі Г.И.Нестеренко. Ол өз сөзінде Қазақстанның «Нұр Отан» партиясымен бірге жеткен шыңдарын сөз етіп, осы жылда да алдағы мақсатты орындауға сәттілік тіледі. Жиналысқа студент жастар да қатысып, доктринаны талқылауға өз үлестерін қосты.

Солардың бірі математика мамандығының 3-курс студенті, Н.Ә.Назарбаев атындағы атаулы шәкіртақы иегері, «Жас Отан» жастар қанатының белсенді мүшесі Т.Исмамова Қазақстанның болашағы жастардың жетістігімен дамитынын және осыған дейінгі жеткен биіктерімізді жеткізе отырып, «Жас Отан» жастар қанаты, «Жасыл ел», «Студенттік өзін-өзі басқару» ұйымдардың құрылуына да ұйытқы болып отырғандығын мәлімдеді. Студенттердің де партиямен бірге бағыт-бағдар алып, айқын міндет атқарып жатқандығын дизайн мамандығының 5-курс студенті, мәдениет және өнер факультетінің студенттік деканы, партия мүшесі М.Галиева өз сөзімен дәлелдеді. Доктринаны талқылауға келген барлық қонақтар мен партия мүшелері жылы лебіз, құттықтауларын білдірді. БҚМУ бастауыш партиясы жиналысты еліміздің мүддесін қорғаудағы алға қарай дамудың жоғары сападағы үлгісін доктринамен тікелей байланысты шешеміз деген сеніммен «Қазақстан-2050» стратегиясын тиімді іске асырамыз деген мақсатпен аяқтады.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті Қазақ филологиясы кафедрасының доценті, филология ғылымдарының кандидаты, 2012 жылдың «ЖОО үздік оқытушысы» атағының иегері Зейнолла Жақсылықұлы Мүтиев үстіміздегі жылдың сәуір-мамыр айларында Түркия елінің Ардахан мемлекеттік университетінде ғылыми тағылымдамадан өтіп қайтқан болатын. Ғалым-ұстаздың сол іссапардағы жолжазбаларын ұсынып отырмыз.

АРДАХАН ӘСЕРЛЕРІ

(Жалғасы. Басы өткен санда.)

Біздің қазаққа бір табан жақын адам - доктор, профессор Орхан Сөйлемез. Олай деуіміздің бірнеше себебі бар. Біріншіден, ол - Қазақстанда болып, дәм-тұзын татқан адам. Стамбул университетінің түлегі. Түркі жұртына танымал түрколог. Орхан бей Американың Колумбия университетінде 1985-1993 жылдары магистратурадан, докторантурадан өткен. Екіншіден, Қазақстан тәуелсіздік алып, бөрікін аспанға лақтырып жатқан 1991 жылдың 16 желтоқсан күні Орхан Сөйлемез «Қазақ әдебиетінің өзіндік ерекшеліктері» тақырыбында Нью Йоркте докторлық диссертациясын қорғады. Сонау шалғайда жатып қазақстандық басылымдар («Ана тілі», «Қазақ әдебиеті») негізіне сүйене жазылған оның еңбегі бес тараудан тұрады. Онда қазақтың дәстүрлі әдебиеті, тілі мен алфавиті, оқу әдебиеті, діні мен мұсылманшылдық, Мағжан түркішілдігі сияқты мәселелерді қамтиды. Оның Ұлы Абайдың 150 жылдық мерейтойы қарсаңында А.Құнанбайұлының ақындығы, ойшылдығы хақындағы доктор-түрколог Гөксел Өзтүрікпен бірлесе жазылған мақалалары Стамбул диссертациясында 1993-1995 жылдары кезең-кезеңмен жарық көрді. Қазақтың түрколог ғалымдары Рахманқұл Бердібайды, Шәкір Ыбырайды жақсы білетіндігін, олардың шығармаларымен жақсы таныс екендігін айтып қалды бізбен сұхбатында.

Қазаққа бір сүйем туыс ғалымның екіншісі – жоғарыда есімі аталған Гөксел Өзтүрік. «Анасы бар адамдар ешқашан қартаймайды» деп тым жақсы даусымен ешбір мүдіріссіз сырқай жөнелгенде «ой, осының тегінде қазақтың қаны жоқ па екен» деп күмәнданып қаларыңыз кәміл анық. Сөйтсек, Гөксал бей 1991 жылы 14 желтоқсанда Қазақстанның Кентау қаласында Қожа Ахмет Ясауи атындағы «Түрік дүниесі» аталған алғашқы лицейді ашушылардың бірі және директоры болған екен. Қазақ елімен, оның салт-дәстүрімен етене таныс Гөксел Өзтүрік Қазақстанды екінші Отаным деп біледі. Абай атындағы ҚазҰПУ-да, Семейдегі Шәкәрім атындағы мемлекеттік университеттерінде болып, түрік тілі мен әдебиетінің тарихынан дәрістер оқыған. Стамбулдағы Мәрмара университетін тәмамдаған. Доктор, дочант (бізше – доцент.- З.М.). Өте еңбекқор, ізденгіш ғалым, бірнеше тіл біледі. ЖОО-нан кейін Мәрмара университетінің Түркітану институтында жұмыс істеп, 9000-нан астам Азербайжан мақал-мәтелдерін жинаған. Сөздік-индекс құрастырушы. Критика-эдиссонның (салыстыра тексеру) маманы. Мәтінмен, аудармамен жұмыс істеудің шебері. Башқұртстанда ізденіс сапарында болып, Ресей

ғылым академиясының Уфа бөлімшесінде жұмыстанып, қолжазба бөлімінде алты ай отырған. Жинаған материалдары негізінде 1993 жылы магистр дәрежесін иеленсе, 2001 жылы «Едіге батыр» жырының башқұрт нұсқасын зерттеп, докторлық диссертациясын сәтті қорғап шықты.

Ал қазақтың туған күйеу баласы – Айхан Челикбайдың орны тіптен ерекше. Әйелі Бақытгүл – қазақтың қызы. Айыбы – Бішкектік. Айхан екеуінен Дениз есімді бір қыз бар. А.Челикбай 1996 жылы Анкара университетін түгескен. Қазіргі түркі тілдері және әдебиеті маманы. 1998-2010 жылдары Қырғыз-Түрік Манас университетінде ғылыми тәжірибеден өткен. Шағатай тілін, жаңа ұйғыр тілін және өзбек тілінің тарихын тереңнен зерттеуші ғалым. Архив материалдарын ақтару нәтижесінде «Молда Низамуддин Ахун және оның хикметтері. 1-том» деген қолжазба еңбекті дүниеге әкелуші. Айхан бей үш тілде (өзбек, ұйғыр, қырғыз тілдерінде) еркін сөйлейді, ауызшада қазақ, орыс тілдеріне жаман емес. Алматыда болған. Оның бүгінгі айналысып жүрген зерттеу тақырыбы – «Жанқожа батыр» дастанының ескі тарихи нұсқасын қалпына келтіру жұмыстары.

Ардахан университетінде түркі тектес халықтар әдебиетінің қатарында аптасына екі рет қазақ тілі мен әдебиеті пәні оқытылады. Онда түрік студенттері қазақша тіл сындырып, мәтінмен жұмыстанады. Сөздікпен жұмыс істейді. Жалпы жастардың қазақ тілін үйренуге құлшыныстары жоғары екендіктері анық байқалады. - Академиялық ұтқырлық (академический мобильность) байланысы орнаса, Қазақстандық жоғары оқу орнына барар ма едіңіз? – деген сұраққа топ студенттерінің жаппай қол көтеруі – олардың шет елде білім алуға ұмтылыстарын аңғартса керек. Студенттер алмасу тәжірибесі жағынан Орта Азия елдерінен Қырғызстаннан, Түркіменстаннан, т.б., Кавказ мемлекеттерінен Азербайжаннан, Грузиядан, Армениядан, т.б. барып, оқып жатқан шәкірттер қарасы байқалады.

«Қазақстаннан әзірге келуші студенттер жоқ, болашақта келер деген үміттеміз. Бүгінгі таңда шетелдің 167 студенті терең білім алуда, жатар орындары, ішер тамақтары тегін, барлық жағдайды жасауға тырысамыз, Сонымен бірге Орта Азия мен іргелес Кавказ төңірегіндегі республикалардан оқытушы-ғалымдар келіп, ғылыми тағылымдамадан өтіп, тәжірибе жинақтап кетіп жатады. Қазақстаннан арнайы ат басын тіреп келген алғашқы ізденуші-ғалым - Сізсіз. Тіпті Ардахан топырағына аяғы тиген бірінші қазақ та Сіз боп қалуыңыз әбден мүмкін. Біз Сізге өте ризамыз, Ардахан

Суретте: Доцент З.Ж.Мүтиев пен Доктор, дочант Гөксел Өзтүрік

университетіне қош келдіңіз! Әдетте Қазақстандық тәжірибе жинақтаушылар Стамбул, Анкара, Измир сияқты ірі қалаларды таңдайтын еді. Сізді бұл жаққа қай құдай айдап келді?» - деп, екеуара әңгіменің аяғын әзілге шаптырды бәр қазаққа жететін қазақшасы бар оқу ісі жөніндегі проректор, профессор Орхан Сөйлемез.

Ардаханға жетудің өзі бір қиямет болды. «Орал – Ақтау – Стамбул – Карс – Ардахан» маршрутына толық екі күн кетті. Оралдан шыққан күні Стамбулда бір түнеп, ертеңіне Карсқа дейін үш сағат ұшақпен жетіп, одан әрі орман-тоғайы аралас таулар мен өзендерді жағалай автобуспен екі сағат жолаушылауға тура келді. Автобуспен сапар шеккеннің бір ғанибеті - ел танып, жер көруге, романтикалық көңіл-күйді бастан кешіруге жетелейді екен. Ел мен елді, жер мен жерді салыстыра отырып, түрік бауырларымыздың диханшылық, малшылық тұрмыстарынан біраз хабардар болдық. Түркияның флорасы мен фаунасын тамашалай отырып, өз Отанымыздың табиғат байлығымен үндестік тапқандай әсер алдық. Жолшылар мен құрылысшылардың ерен еңбектерін көріп, өз еліміздегі жаңарған өмірдің бір белгісін тапқандай сезімге бөлендік. Қарапайым халықпен араласа жүріп, сол елдің әдет-ғұрпымен, салт-дәстүрімен танысып, адамдарының мінез-құлқын зерттегендей күй кештік.

Қысқасы, атам қазақтың «Атың барда ел таны, желіп жүріп» деген мақалының философиялық астарын енді танығандай болыстық. Қайран, бабам, сенің ер нақылыңның ерімде өсер ұрпаққа рухани азық болар қанша даналық ойлар жатыр десеңізші.

(Жалғасы бар)

В новых условиях АНК должна стать по-настоящему общегражданским, над политическим, общественным институтом.

...Ассамблея народа Казахстана – это все 17 миллионов жителей нашей страны.

Из выступления Н.А.Назарбаева на XX сессии Ассамблеи народа Казахстана

Один народ – одна страна – одна судьба: Ассамблея народа Казахстана в политической жизни страны

Пожалуй, никакой другой институт политической системы Казахстана не вызывает столько вопросов и не получает таких противоречивых оценок, как Ассамблея народа Казахстана. Если для кого-то она бесполезный или, по крайней мере, неэффективный орган, выполняющий на политической сцене страны чисто декоративные и декларативные функции, продукт изошрённых политтехнологий власти, один из её «раскрученных» PR-проектов, то для других – АНК является важнейшей социально-политической инновацией Казахстана, уникальным институтом казахстанского общества, эффективно выражающим его сложную полиэтническую и многоконфессиональную природу.

Так какую же, действительно, роль играет Ассамблея народа Казахстана в жизни нашего общества? Нужна ли она вообще нашей политической системе? И если нужна, то какая именно? Чтобы разобраться в этих вопросах, необходимо обратить внимание на исторические условия возникновения АНК, на тот непростой социально-политический и этно-конфессиональный контекст, в котором она функционирует.

Самообразование АНК, осуществлённое в соответствии с Указом Президента РК Н.А.Назарбаева 1 марта 1995 года, было вызвано отнюдь не надуманными причинами. Во-первых, необходимо было институционально обеспечить представительство множества этносов страны в её политической системе, запустить механизм постоянного взаимодействия их авторитетных представителей как между собой, так и с властью. Во-вторых, нужно было заполнить некий вакуум в сфере представительной власти государства, возникший после роспуска Верховного Совета Республики Казахстан XIII созыва, обеспечить легитимность вынесенному на обсуждение проекту новой Конституции Казахстана.

У специалистов в области политической социологии есть такое понятие – «многосоставное сообщество». Этим понятием обозначаются общества, в которых линии политического противостояния совпадают с линиями социального разделения. К таким сообществам, как правило, относятся социумы, имеющие в своём составе различные этнические, языковые и конфессиональные группы. «Многосоставность» весьма усложняет утверждение в обществе институтов либеральной демократии.

Казахстан, как известно, является родиной для представителей многих этносов, не случайно его в своё время называли «Планетой 100 языков». В настоящее время на его территории проживают представители 137 этнических групп, официально действуют 3088 религиозных объединений, представляющих 17 конфессий и их филиалы. Поэтому становление и развитие Казахстана как суверенного государства происходило в достаточно непростом

этнорелигиозном контексте. Хотя традиционно межнациональные и межрелигиозные отношения между казахстанцами строились преимущественно на принципах мира и согласия, сам факт совместного проживания разных этнических групп, исповедующих различные религии, объективно создавал угрозу того, что вызванные острыми социально-экономическими проблемами социальная неудовлетворённость и возмущение приобретут этнонациональную окраску, как это и произошло в ряде регионов бывшего СССР. Поэтому необходимым условием успешной социальной модернизации нашего уникального по своему этническому составу государства является обеспечение межэтнического и межконфессионального согласия. Решением этой исключительно важной задачи и призвана была заниматься Ассамблея народа Казахстана. Все ключевые государственные решения в стране с момента её образования стали приниматься и принимаются до сих пор с обязательным учётом её позиции.

За 18 лет своего существования АНК прошла эволюцию от консультативно-совещательного до конституционного органа. В настоящее время она имеет конституционный статус организации, обеспечивающей представительство различных этнических групп страны в её общественно-политической жизни. Введение членов Ассамблеи в состав Парламента страны подняло её роль и авторитет на новую ступень, расширило возможности этого института принимать активное участие в решении такой стратегической задачи как дальнейшая консолидация общества и формирование единой казахстанской конкурентоспособной нации.

В настоящее время Ассамблея народа Казахстана занимает важное место в системе государственной национальной политики. Интегрируя свыше 820 этнокультурных объединений, она стала ключевым звеном общественного согласия, сочетающим возможности гражданского общества и государства. Не имеющий аналогов в мире, этот уникальный институт гражданского общества стал координатором работы центральных и местных исполнительных органов власти по вопросам межэтнического развития. Эта работа охватывает информационные, образовательные, воспитательные, правовые, а также международные аспекты обеспечения межэтнического согласия. Председателем Ассамблеи является сам Президент страны – гарант Конституции, и этим определён её высокий общественно-политический статус.

Депутаты Парламента РК от Ассамблеи народа Казахстана принимают активное участие в законотворческом процессе и пользуются правом законодательной инициативы. Все принимаемые законы, касательно межэтнических отношений, проходят соответствующую экспертизу депутатами. Решения её высшего

органа – сессии АНК - являются обязательными для рассмотрения как государственными органами, так и институтами гражданского общества. За всё время своего существования Ассамблея народа Казахстана на её сессиях были рассмотрены важные вопросы государственного развития, среди которых референдум по принятию новой Конституции, стратегия становления и развития Казахстана как суверенного государства, Доктрина национального единства Казахстана.

Хотя на сегодняшний день АНК – основной стержень уникальной модели межэтнического и межконфессионального согласия, её деятельность нуждается в дальнейшем совершенствовании. Представители Ассамблеи должны активно и аргументированно отстаивать ценности национального единства, общественного, межэтнического и межконфессионального согласия. Причем не аплодисментами на сессиях и заседаниях АНК, а посредством дискуссий со всеми, кто пытается эти ценности принизить, оспорить и дискредитировать. Важно проводить последовательную системную работу в этом направлении, особенно среди молодёжи. АНК должна успешно действовать на предупреждение и преодоление негативных тенденций в сфере межэтнических отношений, играть ключевую роль в выработке и реализации эффективной этнонациональной политики.

Важной вехой в деятельности Ассамблеи народа Казахстана стала её юбилейная XX сессия, состоявшаяся 24 апреля 2013 г. в Астане под председательством Президента РК Н.А.Назарбаева. Тема XX сессии АНК – «Стратегия "Казахстан-2050": один народ, одна страна, одна судьба». На юбилейной сессии Президент озвучил механизмы, с помощью которых будет реализовываться Концепция развития Ассамблеи народа Казахстана до 2020 года.

Одним из мероприятий по реализации Стратегии Ассамблеи стало расширенное заседание Научно-экспертного Совета АНК с участием Государственного секретаря РК М.М.Тажина, состоявшееся в Астане 20 сентября 2013 г. На этом заседании были рассмотрены основные вопросы научно-аналитического обеспечения этнополитики, формирования исторического сознания казахстанцев, совершенствования языковой политики. Ассамблею Народа Казахстана ЗКО на этом важном форуме в качестве председателя её Научно-экспертного Совета представлял ректор ЗКГУ им. М.Утемисова академик А.С.Имангалиев.

Для успешной реализации Стратегии «Казахстан-2050», а значит, обеспечения устойчивого развития нашей многонациональной страны, реального улучшения жизни всех казахстанцев в первую очередь необходимо единство общества. А это единство, сплочённость живущих в Казахстане этнических, религиозных и других социокультурных групп будет обеспечена только при системной, последовательной реализации ключевого этнополитического принципа, сформулированного на XX сессии АНК: «один народ – одна страна – одна судьба». И это действительно так, поскольку, как отметил в своём выступлении Н.А.Назарбаев: «Один народ» – это единые для всех национальные интересы. «Одна страна» – это наша единая для всех Родина. «Одна судьба» – это трудности и победы, которые мы прошли вместе! Это наша общая перспектива – благополучный и процветающий Казахстан!»

П.А. ДОБРЯЕВ,
руководитель отдела мониторинга
и социологических исследований ЗКГУ,
член Научно-экспертного совета АНК ЗКО

Высокообразованная нация – один из ключевых ориентиров стратегии «Казахстан – 2050»

Сегодня наша страна находится на рубеже принципиально нового этапа социально-экономической модернизации и политической демократизации.

В качестве важнейшего приоритета в Послании выдвинута новая сложная задача продвижения Казахстана в число 30 наиболее конкурентоспособных и динамично развивающихся государств мира.

Экономическое и социальное процветание, безопасность любого государсва напрямую зависят от знаний и интеллектуальных ресурсов народа. Быть интеллектуальной нацией – это широкое понятие, в ее конечной цели заключаются национальный принцип, национальный дух, национальный менталитет. Улучшению качественного состава нации способствует воспитание здорового духа. А в его основе лежит необходимость приобретения глубоких инновационных знаний и необходимость проявления способностей в мире технологий.

Важнейшим трендом развития страны на ближайшие десятилетия становится повышение требований к качеству человеческого капитала. Без значительных инвестиций в человеческий капитал экономика развиваться не сможет. Для того чтобы вписаться в тренды нового времени, поставлена задача воспитания казахстанцев новой формации, проведения интеллектуальной революции, которая позволит пробудить и реализовать потенциал нации. Необходимость решения этой многоаспектной задачи продиктована временем. Пути ее решения указаны Лидером Нации Н.А. Назарбаевым в национальном проекте «Интеллектуальная нация - 2020», который включает в себе три основных аспекта. Первый из них напрямую связан с развитием системы казахстанского образования. В настоящее время это требует особого внимания к данному процессу, так как основой развития нации является возможность получения хорошего образования.

Вторым аспектом проекта «Интеллектуальная нация - 2020» является развитие научной отрасли и увеличение научного потенциала страны.

Третий аспект проекта – развитие инновационных систем, направленных на формирование новой генерации казахстанцев. Изменения, которые происходят в настоящее время в сфере образования на основе вышеназванных аспектов, дают возможность получающим знания стать личностями с сформировавшимися взглядами. Главная задача реформирования этой сферы - поднять систему государственного образования на мировой уровень.

При осуществлении национального проекта, наряду с полным освоением современных передовых технологий, будет сформировано поколение с сильным духом и чистым сердцем, с правильными взглядами, поколение, полностью приспособленное к индустриально-информационному развитию страны. С этой точки зрения совершенно очевидно, что интеллектуальный капитал нации – это накопленная научная, профессиональная, культурная информация, знания и квалификация специалистов во всех сферах жизни, интеллектуальное, моральное и духовное развитие каждого человека, позитивные психические и моральные особенности нации. Интеллектуальное развитие включает в себе всестороннее развитие таких качеств личности, как его социально-познавательные привычки и обычаи, а также народные традиции; хорошие профессиональные навыки, образованность, воспитанность, патриотизм, гражданская активность, дисциплинированность, стойкость, правдивость, трудолюбие. Все эти достоинства нацелены на благо и процветание народа.

Не случайно Глава государства призывает молодежь Казахстана «активно развиваться, всесторонне заниматься спортом, искусством, изучать иностранные языки, постигать глубокое наследие отечественной и мировой литературы». «Мы движемся к постиндустриальному миру, в котором правит триада «образование-наука-инновация».

Одной из целей проекта «Интеллектуальная нация – 2020» является духовное воспитание подрастающей молодежи.

Профессорско-преподавательский состав Западно-Казахстанского государственного университета им.М.Утемисова руководствуется позицией и концепцией воспитания интеллектуальной нации, представленных в ежегодном Послании народу Казахстана и национальной программы «Интеллектуальная нация – 2020».

В Послании значительное внимание уделяется науке и обучению молодого поколения. Знания и профессиональные навыки - ключевые ориентиры современной системы образования, подготовки и переподготовки кадров. Мы видим: наш новый политический курс нацелен на то, чтобы дать молодежи новые возможности – лучшее образование, достойный труд и великое будущее.

А.А. ЕРНИЯЗОВА,
к.э.н., доцент кафедры «Учет и финансы»

«Қазақстан-2050»

Стратегиясы – жасампаздықтың жаңа бастауы

1997 жылы Тәуелсіз Қазақстан халқы Елбасының көреген бастауымен «Қазақстан-2030» Стратегиясы айқындаған жаңа даму жолына түскен болатын. Сол кезде, жаңа іргетасын қалаған жас мемлекет алдына үш бірдей қастерлі міндет тұрды: мемлекеттің іргетасын қалау мен нарықтық экономикада серпіліс жасау, әлеуметтік мемлекеттің негіздерін қалау, қоғамдық сананы қайта өзгерту.

Қазақстан өз даму жолына түскенде «Алдымен, экономика – содан соң саясат» ұстанымын берік негізге алды. Әлемдік саяси үрдісте, бұл қуатты қағиданы «Қытай құдіретінің» атасы Дэн Сяопин енгізген болатын. Осы ұстанымға негізделген саяси-экономикалық дамудың өміршеңдігін Қытай елінің әлемдегі ең қуатты державаға айналуының өзі-ақ айқын дәлелдеп берді.

Қазақстан өз дамуының алғашқы қадамдарынан бастап, 1948 жылы қабылданған «Адам құқығының баршаға ортақ Декларациясында» жарияланған негізгі құқықтар мен бостандықтарды Конституциялық тұрғыдан бекітті.

Қазіргі таңда, Қазақ елі 140 этнос пен 17 конфессияның өкілдері мекендеген жерұйыққа айналып отыр. Көпұлтты еліміздегі бақуатты да тату-тәтті тірлігіміз әлемдік эталон ретінде танылған. Бұл тұрасында, кезіндегі БҰҰ Бас хатшысы Коффи Аннан Қазақстан халқы Ассамблеясы туралы білгенде, осы ұйымды БҰҰ-ның кішкене көшірмесі ретінде бағалаған болатын.

Осы уақыт аралығында Қазақстан экономикасы қарыштап даму үстінде болды. Елімізге 160 млрд. доллардан астам шетел инвестициясы тартылып, бұл көрсеткіш бойынша ТМД елдері арасында алдыңғы орынға шықтық. Елбасы Жолдауында айқын көрсетілгендей, «Нәтижесінде, 2012 жылдың қорытындысы бойынша ІЖӨ-нің көлемі жағынан біз әлемнің 50 ірі экономикасының қатарына кіреміз».

Елбасы Жолдауында ХХІ ғасырдың он жаһандық сын-қатері алға тартылып отыр. Қазақ елінің геосаяси жағдайын саралайтын болсақ, бұл қатерлердің өзектілігі арта түседі. Себебі, Қазақстан үш діни-саяси өркениет христиан, ислам және будда – конфуциандық әлем қиылысында орналасқан ел. Оларға тән қайшылықтар мен бір-бірімен теке-тіресушілік осы геосаяси ортада аса асқына түседі және мұны соңғы уақыттарда Орта Азия аумағында орын алған жаһандық деңгейдегі бірқатар оқиғалар дәлелдей түседі. Осылардың ішінен, екінші сын-қатерге қатысты заңсыз көші-қон мәселесін ерекше алға тартуға болады. Қазір елімізде, әртараптан келген қанша келімсектер жүргендігін құқық қорғау органдарының өзі де айқындай алмай отыр. Олардың көпшілігі, еліміздің әртүрлі аумақтарындағы қылмыстық ахуалды ушықтырып, тұрғындар қауіпсіздігіне нұқсан келтіруде.

Қазақ елінің ендігі алдына қойған басты мақсаты – 2050 жылға қарай Жалпыға ортақ еңбек қоғамын құру. Елбасы өз Жолдауында Қазақстан халқына осы мақсатқа жету жолында шешілуі тиіс жеті бірдей стратегиялық міндет жүктеп

отыр. Осы міндеттердің ойдағыдай шешілуіне үлес қосу әрбір қазақстандықтың қасиетті борышы болып табылады.

Жолдауды рет-ретімен саралап шығатын болсақ, менің ойымша, бірінші бағыттағы ерекше назар аударарлық мәселе – бұл мемлекеттік сыртқы қарыздарды реттеу мәселесі. Елбасы елдің мемлекеттік қарызының деңгейін тұрақты бақылауда ұстауды міндеттеп отыр. Жаңа ғасырды сілкіндірген экономикалық дағдарыс кезінде, көптеген елдердің сыртқы қарыздары кесірінен экономикалық дефолтқа ұшырағаны баршамызға белгілі. Сондықтан, Елбасы елдің ертеңгі экономикалық қауіпсіздігін де ойлап отыр және бұл мәселе тұңғыш рет аса жоғары деңгейде көтеріліп отыр.

Елбасы Жолдауында атап көрсетілгендей, - «Қазақстан экономикасы - әлемдік ауқымда көлемі шағын экономика... Ел біртұтас корпорация секілді жұмыс істеуі тиіс...» Осы арада АҚШ, Жапония елдеріне тән корпоративті мәдениет ұстанымдарын зерттеу жұмыстарын қазақстандық университеттерге жүктеудің тиімді әсері болатындығы сөзсіз.

Елбасы пікірінше, - «...табиғи ресурстарды басқарудың түбегейлі жаңа жүйесін енгізу қажет». Осы жерде, Қазақ елінің қазба байлығын күн санап құны кете бастаған АҚШ долларына сату мәселесін қараудың ұшқыны бар. Осыған дейін де, Елбасы АҚШ долларының орнына жаңа әлемдік валюта енгізу мәселесін отандық және халықаралық баспасөз беттерінде бірнеше мәрте көтерген болатын.

Елбасы ойына сүйенетін болсақ, - «Отандық кәсіпкерлік жаңа экономикалық бағыттың қозғаушы күші болып табылады». Осы арқылы, Елбасы орта тап құраушы күш орта және шағын кәсіпкерлерге үлкен сенім артып отыр. Бүкіләлемдік саяси-әлеуметтік ой-пікірге сүйенетін болсақ, кез-келген елдің тұрақтылығы мен тиімді дамуының тірегі байлар мен кедейлер емес, тек орта тап болып саналады.

Елбасы, - «Жаңа кезеңдегі әлеуметтік саясаттың маңызды құрамдас бөлігі ретінде ана мен баланы қорғауды жариялап» отыр. Осыған байланысты, мынадай ұсыныстар жасауға болады. Біріншіден, бес бала тәрбиелеп отырған аналарға ғұмырлық төлемақы тағайындау. Екіншіден, Ресей еліндегі тәжірибеге сүйене отырып, «Ана капиталы» мемлекеттік бағдарламасын қабылдау.

Елбасы алға қойған аса басты міндеттердің бірі, - «...ұлттық экономиканың мамандарға деген қазіргі және келешектегі сұранысын барынша өтеу...» Осы міндетті ойдағыдай шешу жолында, бірнеше шараларды іске асыруға болады. Біріншіден, Қазақстанда қызмет істеп жүрген шетелдік және отандық корпорациялардың мамандар даярлауға отандық университеттерге тапсырыстар беруін және оны қаржыландыруын заңнамалық тұрғыдан бекіту әрі ондай корпорацияларды салық жеңілдіктерін беру арқылы мемлекеттік қолдау. Екіншіден, отандық университеттердің халықаралық қорлар гранттарын пайдалануларына толықтай еркіндік беру.

ЛЮДИ В СПЕЦОДЕЖДЕ

Поручения Главы государства в статье «Двадцать шагов к обществу Всеобщего Труда» ставят перед нами главную цель – подготовку общества к жизни в условиях новой индустриально-инновационной экономики, когда человек труда выдвигается на первый план.

На сегодняшний день в Западно-Казахстанском Государственном университете имени Махамбета Утемисова предприняты определённые шаги по исполнению данных поручений, и результаты уже заметны. Студенты с интересом выполняют различные виды трудовой деятельности, участвуют в субботниках по очистке города. В летний период работал студенческий отряд «Жасыл Ел», члены которого приняли участие в благоустройстве города Уральска и прилегающих к нему территорий.

Именно такие люди труда, будущее нашей страны, ответственные, трудолюбивые патриоты своей Родины воспитываются в нашем университете.

Однако кроме студентов в ЗКГУ работают и другие люди труда, чей патриотизм особенно ярко проявляется на деле. Это наш техперсонал, который за невысокую заработную плату создаёт для нас тепло и уют.

Хотелось бы отметить одну из них – Татьяну Сумкину – технику корпуса № 7. Проойдитесь по коридору и зайдите в аудиторию, закреплённые за этим человеком! Вас всегда встретит ослепительная чистота и порядок во всём!

Студенты уважают её, называют её «наша тетя Таня», выполняют все её требования, тем самым помогая ей в работе.

От лица преподавателей ЗКГУ хотелось бы поблагодарить Т.Сумкину, а студентам сказать: «Цените труд «людей в спецодежде»!

И.К. Щербакова,
*преподаватель кафедры
практического курса изучения языков*

Үшіншіден, осыған дейін қалыптасқан ғылыми-педагогикалық ресурсты тиімді пайдалану мақсатында, кезінде аспирантура бітіріп, соңынан әртүрлі себептер кесірінен кандидаттық диссертациясын қорғай алмай қалған жоғары білікті мамандарға өз ғылыми саласы бойынша ғылым магистрі атағын автоматты түрде беру мәселесінің заңдастырылуы.

Мемлекеттілікті одан әрі нығайту жолындағы кешенді істердің бірі, - «...мәслихат арқылы ауыл әкімдерінің сайланбалылығын енгізу туралы шешім қабылдануы». Атлант мұхитының өрі-бері жағында орналасқан батыстық демократия елдерінің саяси жүйесінің өзегі муниципалды, яғни жергілікті өзін-өзі басқару болып табылады. Осы арқылы, біздің еліміз демократиялық дамудың жаңа кезеңіне қадам басқалы отыр.

Қазақстанның көпвекторлы сыртқы саясаты өз жемісін беріп отыр. Ендігі жерде, - «Біз Кеден Одағын және Біртұтас экономикалық кеңістікті нығайтатын боламыз». Елбасымыз посткеңестік аумақтағы саяси-экономикалық интеграция патриархы екендігін тағы бір мәрте дәлелдеп шықты.

Елбасы Жолдауының өзегі, - «Жаңа қазақстандық патриотизм – біздің көпұлтты және көпконфессиялы қоғамымыз табысының негізі». Сонымен қатар, патриотизмге тәрбиелеу ісінде жетіспеушіліктер де бар. Өлі күнге дейін, патриотизмге тәрбиелеу ісінде «ақ найзаның ұшымен, ақ білектің күшімен» деп тарихи сабақтастықты негізге аламыз, мұның дұрыстығы күмәнсіз, бірақ тек бір сарынды тарихи анахронизм тиімсіз бола бастады. Жаңа дәуірдің жаңа қаһармандары болуы тиіс және олар бар да. Мысалы, күші басым лаңкестермен жалғыз арпалысқан ішкі істер әскерінің сайыпқыран сарбазы Ербол Отарбаевтың ерлігі, лаңкесті өз денесімен жауып қаза болған тараздық тәртіп сақшыларының ерлігі, Елбасы өз Жолдауында атап өткен Лондон олимпиадасы спортшыларының жетістігі және т.б.

Елбасы Жолдауында тіл мен дін мәселесі де жаңа сипатта көтеріліп отыр. Қазақ тілі барша қазақстандықтарды біріктіруші күшке айналуы тиіс және «Қазақстанның болашағы қазақ тілінде». Қазақ тілін жаңа деңгейге көтеру жолындағы тиімді шаралардың бірі ретінде, мемлекеттің тілді еркін меңгерген басқа ұлттар өкілдерінің жалақысына үстеме қосуды ұсынуға болады. Ал, дін мәселесіне келетін болсақ, Қазақстанның барлық ислам елдерінің ішіндегі ең зайырлы ел екендігін естен шығармау қажет және басқа ислам елдерін былай қойғанда Еуроодаққа ұмтылған Түркияның зайырлығының өзі Қазақ елімен салыстырғанда аса төмен деңгейде.

Осы арада Елбасы ұлттық зайырлы қауымның да ел дамуындағы рөлін дұрыс қабыстыра көтеріп отыр. Қазақ халқының ұлттық-тарихи санасы қалыптасуы мен дамуы үрдісінде І.Есенберлин, О.Сүлейменов, Ә.Кекілбаев тәрізді алыптарымыздың кітаптарының орасан зор рөл атқарғандығы баршамызға белгілі.

Сонымен, қорытындылай келетін болсақ, «Қазақстан – 2050» Жаңа стратегиялық бағытын жүзеге асыруда бізге – қазақ халқына айрықша жауапкершілік жүктеледі. Бұл біздің тек парызымыз ғана емес, бұл бізге аса зор міндеттер де жүктейді.

Тұрар ШАЙХИЕВ,
*дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер
кафедрасының аға оқытушысы*

18-19 сентября в Таразе - библиотечной столице Казахстана 2013 года - прошла 10-я юбилейная республиканская конференция на тему «Библиотечные инновации в изменяющемся обществе».

Об инновациях в библиотечной сфере

На пресс-конференции, организованной для журналистов, приняли участие начальник Жамбылского областного управления культуры, архивов и документации А.К.Сабденова, заместитель генерального директора Национальной академической библиотеки РК Ж.К. Шаймуханбетова, президент Библиотечной ассоциации РК Р.А.Бердигалиева, директор Республиканской научно-педагогической библиотеки А.А.Насырова, президент Ассоциации библиотек вузов Г.Д.Иржанова.

Открытие конференции состоялось во Дворце молодёжи им. М.Уркимбаева. В ней приняли участие более 400 человек: специалисты библиотек различных систем и ведомств, представители органов власти, Общественного фонда «Wikibilibit» и Акционерного общества «Казконтент», СМИ, гости из Российской Федерации, Республики Беларусь, Турции, Польши и др.

В рамках конференции прошли пленарные заседания, дискуссионная площадка «Как выжить библиотекам в эпоху перемен?», специальное мероприятие Восточно-Казахстанской областной библиотеки им. А.Пушкина «Библиотека в реальном и виртуальном мире», презентация школы «КАБИС», онлайн тренинг «Информационная культура студентов как фактор образовательной и научной активности», были проведены 5 секций и круглый стол «Новый взгляд: слово молодым» в формате «Печа-Куча».

С докладом «Система менеджмента качества в библиотеке вуза» на секции вузовских библиотек «Инновационно-библиотечная деятельность в вузах: современное состояние и новые возможности» на базе Таразского государственного университета им. М.Х.Дулати выступила директор научной библиотеки ЗКГУ им. М.Утемисова Тоты Еркиновна Алимбекерова. Помимо этого были организованы презентация «Библиотечные технологии и оборудование», выставка «Образцовое прошлое, крепкое настоящее, светлое будущее Жамбылского края» и состоялось увлекательное мероприятие «Ночь в музее».

Разнообразной была и культурная программа с посещением святых мест - мазаров «Айша биби» и «Карахан батыра».

На секции вузовских библиотек «Инновационно-библиотечная деятельность в вузах: современное состояние и новые возможности» участники конференции прослушали выступления коллег, обменивались мнениями. Речь шла о насущных проблемах библиотек: о необходимости создания единого центра по повышению квалификации специалистов, низком уровне оплаты труда библиотекарей, месте библиотеки в системе цифровых коммуникаций и позиционировании в новой среде. Кроме этого, устарели и требуют обновления нормативно-правовые документы по библиотечному делу для системы библиотек высшего образования, утвержденные приказом МОН РК за № 827 от 17 августа 2000 года.

Особый интерес вызвал показ передвижных стеллажей, так называемые «мобильные» стеллажи. «Мобильные» стеллажи, передвигающиеся на рельсах – это система, которая характеризуется компактностью хранения, экономией складского пространства и удобством использования. Применение мобильных стеллажей с полками помогает использовать помещения библиотеки с наибольшей эффективностью, поскольку они позволяют экономить до 90% площади помещения.

Дефицит квадратных метров – извечная проблема. А это новшество – настоящий выход из положения, мечта любого библиотекаря, который ежедневно сталкивается с проблемами куда сложить, как разместить. Приобретение таких стеллажей даст возможность с большой эффективностью эксплуатировать читальные залы, книгохранения, увеличить их вместимость практически в 2 раза, - поделилась впечатлениями Тоты Еркиновна. – Хочу выразить благодарность ректору Асхату Салимовичу Имангалиеву за возможность участия в юбилейной республиканской конференции.

Научная библиотека

Национальное географическое общество: смелые научные амбиции

По поручению Правительства Республики Казахстан в стране проводится работа по созданию Республиканского общественного объединения «Национальное географическое общество Казахстана» (НГОК). Организация НГОК возложена на ТОО «Nazarbayev University Research & Innovation System», возглавляемое К.А. Байгариным.

13 августа и 17 сентября 2013 года в Назарбаев Университете (г. Астана) состоялись заседания рабочей группы организационного комитета Первого съезда НГОК, в котором приняли участие известные ученые-географы и представители ТОО «Институт географии», КазНУ им. аль-Фараби, ЕНУ им. Л.Гумилева, КазНПУ им. Абая, Северо-Казахстанского государственного университета им. М.Козыбаева, Семейского государственного университета им. Шакарима, ТОО «Республиканский научно-производственный и информационный центр «Казэкология», Координационного центра по изменению климата и др. Западный регион страны представлял директор Департамента науки и коммерциализации ЗКГУ им. Махамбета Утемисова, к.г.н. Р.Ф.Э.Ж. Имашев.

Национальное географическое общество – атрибут успешного государства, который подчеркивает ее научные амбиции и потенциал. Перед НГОК стоит несколько задач. Это защита национальных интересов, участие в экономическом планировании, изучение собственно территории страны, на карте которой, по мнению Г.Джаналеевой, д.г.н., профессора ЕНУ им. Л.Гумилева, имеется немало белых пятен. Кроме этого, НГОК будет заниматься популяризацией научных знаний по географии, приобщением к мировому научному прогрессу.

Филиалы НГОК будут располагаться в пяти регионах страны. Филиал Западного Казахстана будет находиться в г. Уральске.

Департамент науки и коммерциализации

Конкурс «Тіл шебері - 2013» в Астане

Мне, магистрантке специальности «Иностранный язык: два иностранных языка» Нургуль Килишевой, выпала честь представлять Западно-Казахстанскую область на республиканском конкурсе «Тіл шебері - 2013». Целью конкурса было повышение престижа употребления государственного языка и определения уровня владения молодежью языками делового и международного общения в рамках Государственной программы развития и функционирования языков в Республике Казахстан на 2011-2020 годы. По правилам в нем могли участвовать представители любой национальности и профессии в возрасте от 18 до 25 лет.

Рано утром в Launch Bar гостиницы «О'Азамат» я встретилась с конкурсантами из разных регионов нашей страны. Ребята оказались замечательными и мы быстро подружились. За день до выступления нам организовали экскурсию по достопримечательностям Астаны. Мы прогулялись по этно-мемориальному комплексу «Атамекен», на территории которого располагаются рукотворные и природные достопримечательности всего Казахстана, Астаны и самые знаменитые архитектурные сооружения мира в миниатюре. Честно признаться, гуляя по парку, я чувствовала себя Гулливером в сказочной стране. Это действительно уникальный музей под открытым небом, созданный по инициативе президента Нурсултана Назарбаева. Затем мы посетили монумент «Астана-Байтерек». И, конечно же, простояв приличную очередь, по традиции прикоснулись к оттиску руки президента. Не смогли мы пройти мимо гигантского шатра - ТРЦ «Хан Шатыр» - великолепного экзодания. Мы проезжали центральную часть левого бережья столицы и любовались грандиозными сооружениями, такими как Ак Орда, Дворец Независимости, монумент Қазақ елі, Дворец мира и согласия, Астана опера, мечеть Хазрет Султан. Довольные и полные радостных впечатлений вернулись мы с экскурсии.

Конкурс, состоявший из 4-х туров: «Ұлттаным», «Мәдениеттаным», «Елтаным» и «Өнертаным», проходил 27 августа 2013 года в Национальном театре оперы и балета имени

Куляш Байсеитовой в городе Астана. Участниками были представители от каждой области и городов республиканского значения – Алматы и Астаны. Победителей и участников конкурса «Тіл шебері – 2013» наградили дипломами, а также денежными сертификатами. В целом, конкурс был интересным и лично мне очень понравился.

Думаю, что такие конкурсы, направленные на поддержку одаренной молодежи, свободно владеющей казахским, русским и английским языками, нужно проводить и в нашем вузе.

Нургуль КИЛИШЕВА,
магистрант 2-го курса спец. «Иностранный язык:
два иностранных языка»

РАСШИРЯЯ «Трaницы химии»

С 25 по 29 августа в г. Ереван (Армения) проходила международная конференция по химии «Граница химии». В работе конференции приняли участие 205 участников из 106 стран мира, в том числе ученые из США, Великобритании, Германии, Японии, Казахстана, России, Нидерландов, Армении. Организаторами выступили университет Гронинген (Нидерланды) и Армянский государственный университет. Западно-Казахстанский государственный университет представила декан естественно-географического факультета Актоты Болатовна Ниязбекова, кандидат химических наук, доцент.

Участники конференции прослушали 12 лекций-семинаров известных ученых Японии, Великобритании и Соединенных Штатов. В рамках конференции химиков было проведено 9 заседаний секций, на которых рассматривались вопросы металлорганических и неорганических соединений, актуальные вопросы по биохимии и «зеленой химии». Также были представлены постерные доклады и их обсуждение.

Для участников конференции была предложена интересная культурная программа, в которую вошли посещение арт-центра, достопримечательностей столицы Армении – Гарни и Геграт и озера Севан.

ОБЩНОСТЬ РЕШАЕМЫХ ВОПРОСОВ

С 23 по 27 сентября в Москве (РФ) проходил II съезд аналитиков России, организованный Научным советом Российской Академии наук. В работе съезда приняли участие аналитики-исследователи, аналитики-практики, преподаватели, приборостроители, студенты и аспиранты химических вузов. Химическую науку Республики Казахстан представили ученые ЗКГУ им. М.Утемисова д.х.н., профессор Дина Кенжебековна Мендалиева и к.х.н. Зарипа Хайроллиевна Кунашева.

В программе съезда прозвучали доклады ведущих ученых о новых идеях, тенденциях развития аналитической химии, о междисциплинарной координации, о роли химического анализа для инновационных технологий (наноаналитика, биоаналитика и др.), об аналитической химии для контроля качества жизни и её безопасности, о сертификации продукции и др.

В рамках съезда прошли конференция «Аналитика России», симпозиум «История и методология аналитической химии», симпозиум по тест-методам анализа, симпозиум по преподаванию аналитической химии, симпозиум по применению хеометрики в химическом анализе, годичная сессия Научного совета РАН по аналитической химии, школа молодых ученых, круглые столы и другие мероприятия.

По словам Д.К.Мендалиевой, поездка имела огромное научное и практическое значение.

Ведущие ученые со всех регионов России в течение пяти дней обсуждали, дискутировали, делали выводы, находили пути решения по проблемам всего одной дисциплины химической науки и искали ответы по двум главным вопросам. Первое: о преподавании аналитической химии в России. Второе: об аналитической химии – фундаментальной и прикладной. Детальному обсуждению подвергся вопрос, казалось бы, очень простой: как и что преподавать? Понравилось поэтапное обсуждение вопросов образования. Такой подход наводит на размышления о состоянии химической науки и науки в целом и у нас, в Казахстане. Это хороший пример, как находить пути развития образования в нашей стране, - сказала Дина Кенжебековна.

М.Джумагалиева

Академическая мобильность

Два магистранта нашего университета выехали в рамках академической мобильности в Польшу. Магистрантка 2 курса специальности «6М011200-химия» Н.Аймурзина будет пополнять знания в университете им. Николая Коперника в г. Торунь. А.Абаимов, магистрант 2 курса специальности «6М060100-математика» пройдет обучение в университете Казимира Великого в г. Быдгощ. Учеба продлится с 1 октября текущего года по 14 февраля 2014 г.

Также в рамках академической мобильности 17 студентов разных специальностей факультетов физико-математического, филологического, истории и права, естественно-географического пройдут обучение в университетах дальнего зарубежья. В университетах Польши учеба продлится с 1 октября текущего года по 14 февраля 2014 г, в Германии учеба продлится с 1 октября текущего года по 30 марта 2014 г.

Қыркүйек айының 20-шы жұлдызында қариялар күніне орай педагогика факультетінде «Педагогика факультетінің бүгіні мен болашағы» атты дөңгелек үстел өткізілді.

ТАҒЫЛЫМЫ МОЛ КЕЗДЕСУ

Кешке ардагер-ұстаздар шақырылып, өздерінің еңбек жолымен таныстырып, ұзақ жылғы ұстаздық тәжірибелерімен бөлісті. Кездесуге дене тәрбиесі оқыту теориясы мен әдістемесі кафедрасының аға оқытушысы Дияров А.С., ҚР еңбек сіңірген бапкері Исмағұлов Х.И., п.ғ.к., педагогика және психология кафедрасының доценті Молдағалиев Б.А., п.ғ.к., Гуманитарлық академия доценті - Ахметов М.Г., п.ғ.к, Гуманитарлық академиясының дене тәрбиесі мен теориясы кафедрасының доценті Пересветов Н.Н., дене тәрбиесі кафедрасының аға оқытушысы Дырдин А.Я., жалпы педагогика және психология кафедрасының аға оқытушысы - Маликова Н.А. қатысты. Алғашқы сөз кезегін алған факультет деканы Марина Хамитқызы ардагер ұстаздарды құттықтап, Тәуелсіз Қазақстанның әлемнің алдыңғы қатарлы мемлекеттің қатарына қосылып, қарқынды дамуында білімнің үлесі зор екенін атап өтті. Осы орайда факультетімізде атқарылып жатқан істер мен жеткен жетістіктеріміз жөнінде әңгімелеп, спортта, оқуда биік белесті бағындырып жүрген студенттермен таныстырды.

Дөңгелек үстелде сөз алған ұстаздар п.ғ.к., доцент Н.Н. Пересветов «факультет өлі сол қалпында, оқу мен өнердің алдыңғы шебінде келеді. Бұл осында білім нәрімен сусындатып отырған оқытушылар мен шебер басшының арқасы деп білемін», дей отырып, университет келешегіне үлкен сеніммен

қарайтындығын жеткізсе, ҚР еңбегі сіңірген бапкері Исмағұлов Хамеш Исмағұлұлы барлық еңбек ардагерлеріне сәттілік тілей отырып, факультеттегі жетістіктерге тоқталды. Ол дене тәрбиесінің маманы ретінде күреске қатысушы студенттердің қол жеткен табыстарын ерекше ықыласпен баяндады.

Сырлы да сазды тағлымды кездесу кештен рухани ләззат алған қатысушылар ерекше сезіммен тарқасты.

Айгерім Қайырбекқызы, педагогика факультетінің 06304-топ студенті

Ардагерлер өмірін құрмет ұзартады

Ұстаздықтың ұлылығы шәкірттерінің оған деген құрметінен сезіледі. Сондай құрмет ұстаздар күніне орай өткізілген мәдениет және өнер факультетінен анық көрінді.

Мәдениет және өнер факультетінің іргетасы қаланғалы бері аянбай еңбек сіңіріп, шәкірттерін білім көгінде биікке самғатып, студенттерден үлкен мамандық иесін шығарып, бүгінде бастары біразға келсе де, жас оқытушылармен тәжірибелерімен бөлісіп жүрген ұстаз ардагерлеріміз аз емес. Сол ұстаздардың құрметіне «Ардагерлер өмірін құрмет ұзартады» атты мерекелік шара өткізілді. Мерекенің шымылдығын мәдениет және өнер факультетінің деканы М.И.Исатаев ұстаздарды құттықтау сөзімен ашып, үлкен өнеге мен болашаққа бағдар сыйлаған ізгі жандарға факультет атынан құттықтау алғыс хаттары мен гүл шоқтарын табыс етті. Факультеттің профессоры, ардагер ұстаз, осы білім ордасының іргетасын қалағандардың бірі М.Е.Ержанов сөз сөйлеп, мерекелік шараны өткізушілерге алғысын білдірді. Сондай-ақ, факультеттің қалай құрылғанын, ең алғашқы ұстаздар мен студенттері туралы қызықты әңгімелер айтып, осы күнге дейін жеткен жетістіктеріміз үшін барлығын шын жүректен құттықтады. Факультеттің жас таланттары әсем әндерімен ұлағатты ұстаздарымыздың көңілін көтеріп, мерекені жандандырды.

Ардагер ұстаздар атынан алғыс білдірген факультет профессорларының бірі С.М.Погодин ізгіліктің қайнар бұлағы ұстаздар өмірінің қандай қиын, әрі қызықты екенін айтып, факультетте болған көңілді сәттерді еске түсірді.

«Алты алаштың баласы бас қосқанда қадірлі орын мұғалімдікі» дегендей, факультет ұжымы аяулы ұстаздарға құрметтерін жалғастыра бермек.

Тілектес Зинелова, бейнелеу өнері және сызу мамандығының 1-курс студенті

■ Ислам әлемі және жастар

Дін өкілдері білім ордасында

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің ұйымдастыруымен қазан айының 9-шы жұлдызы күні №1 оқу ғимаратында 416-дәрісханада жатақхана студенттерінің қатысуымен дін мамандарымен кездесу кеші ұйымдастарылды.

Өзекті ойлы, жарқын да ашық пікір алмасқан қонақтар: Батыс Қазақстан облысы «Жайық» деструктивтік діни ағымдардан жапа шеккендерге көмек орталығының төрағасының орынбасары, теолог Арман Нұрахметұлы, БҚО Ішкі саясат басқармасының үкіметтік емес ұйымдармен және саяси партиялармен жұмыс бөлімінің басшысы Ихсанова Жамал Сағынғалиқызы, БҚО Дін істері басқармасының бас маманы, теолог Романкулов Мақсат Аралбайұлы, Орталық мешіттің наиб имамы, исламтанушы Асанов Марат Рахметоллаұлы. Сонымен қоса, студенттік декандар мен белсенділер де қатысты. Кездесу кешін тәрбие жұмысы жөніндегі бөлім жетекшісі Альфия Сырымқожақызы Жақсығалиева ашып, бүгінгі басқосудың маңызын, дін мәселесі жастар үшін бүгінгі күні өзекті тақырып екенін атап өтіп, студенттердің толық мағлұматтар алуы үшін шақырылған қонақтарға алғысын білдірді.

БҚО Ішкі саясат басқармасының үкіметтік емес ұйымдармен және саяси партиялармен жұмыс бөлімінің басшысы Ихсанова Жамал Сағынғалиқызы студенттердің осындай қасиетті білім ордасында білім алып жатқандарын мақтанш ету керектігін айтып өтті. Дін тақырыбы күн тәртібінде өзекті мәселе болып табылатынын, түрлі жат ағымдарға ілесіп, адасушылық танытатын көбінесе 15-20 жас шамасындағы студенттер қауымы, сондықтан олар үшін дәріс кездесулердің маңызы жоғары екенін айтып, жат ағымның жиегінде кете бармай, ақылды шешім қабылдау қажеттігін ескертті.

БҚО Дін істері басқармасының бас маманы, теолог

Романкулов Мақсат Аралбайұлы студенттер уақыттарын тиімді, тек білім алуға пайдалануы керек екенін ескерті. Батыс Қазақстан облысында 9 діни бірлестік бар екені анықталған. Біздің дәстүрлі дініміз ислам діні екенін, оның қалай қалыптасқанына толықтай тоқталып өтті.

Ал, Орталық мешіттің наиб имамы, исламтанушы Асанов Марат Рахметоллаұлы құдіретті жаратушымыз Алла атымен сөз бастап, осы күнге жаратушымыздың арқасында жетіп отырғанымызды, данакөз дараларымыз Абай, Шәкәрім, Ыбырай, жауға шапқан ата-бабаларымыз да намазын тастамай ислам дініне бет бұрғандығын, яғни дін біздің қанымызда бар деп баса айтты. Адамның денесіндегі бір уыс ет, яғни жүрек таза иманды болуы керектігін, ата-ана разылығы - Алла разылығы екенін, ата-анасына қарсы шығып, балағат сөз айту, ол - көргенсіз адамның қылығы екенін, мұндай іс-әрекет жат ағымда кездесетінін, студенттер діни сауатты болып, ағымдарды ажырата білуі керектігін айтып өтті. БҚО «Жайық» деструктивтік діни ағымдардан жапа шеккендерге көмек орталығы төрағасының орынбасары, теолог Арман Нұрахметұлы, Пайғамбарымыздың 570 жылы дүниеге келіп, 40 жасында пайғамбар атанып, 63 жасында дүние салғандығын, Мекке Мәдина қаласында өмір сүргендігі жайында әңгімелеп, дін жолына қалай түскендігін, студент кезден бастап дайындылғандығын, біледі деп кез-келген адамнан дін туралы сұрамау керектігін егер сұрақ толғандырып, шешімін таба алмай жүрсеңіздер біздерге келіңіздер,- деп өз сөзін қорытындылады.

Осылай келген қонақтардың әңгімесін тыңдап, біршама мәліметтерге қанық болған студенттер бүгінгі кездесудің соншалықты маңызды екенін түсініп тарқасты.

Өз тілшіміз

XXI ғасыр: Қазақстандағы ислам дінінің ахуалы

Мемлекет – дін қатынастарының күрделілігі мен маңыздылығын түсіну үшін алдымен еліміздегі діни ахуалға шолу жасайық: Тәуелсіздік жылдарындағы діни ахуалға назар аударсақ, елімізде негізінен басты екі дін бар десек болады. Олар – ислам және христиан. Ислам дінін ұстанушылар - халық санының шамамен 67-70 пайызын құрайтын 24 этникалық топ. Республика халқының 58 пайызы қазақтар және оларға қоса өзге де бауырлас халықтар түгелдей ислам дінін және оның ішіндегі сүннет жолын ұстанады. Тек, әзірбайжан және курд халықтарының бір бөлігі мен шағын ирандық топ ғана шиға (шиит) жолын ұстанады.

Қарап отырсақ, әртүрлі этностар дін ілімін терең білмегенмен, «қазақ болғандықтан мұсылманбыз», «орыс болғандықтан православиелікпіз» дегендей өздерін белгілі бір дінге, конфессияға жатқызады, сондай-ақ дінге сенбейтіндер де бар. «Дүние – шыр айналған бір дөңгелек» дегендей, өзгермелі, құбылмалы заманда бірқатарымыз дүрмекке еріп, әртүрлі топтың жетегінде де кетіп жатырмыз.

Барлық болмыс атаулы мен таңғажайып ғаламның жаратушысы Аллаһ тағала Ислам діні арқылы діндерді толықтырып, кемеліне келтірді. Ақиқаты, біздің елімізде бұл ислам дінінің орны бөлек. Қазақ сияқты отарланған ұлттар үшін дәстүрлі құндылықтарды, ұлт мәдениетін, дәстүрлі дінін қолдау өте маңызды. Бүгінгі таңда Қазақстан халқының, оның ішінде мұсылмандары көрші мемлекеттермен салыстырғанда әлдеқайда аз болғанына қарамастан, Орталық Азия бойынша мешіт саны жағынан бірінші орында тұр. Ендеше, құлшылық ететін жалпы саны 2320 орталығы бар мұсылмандар үшін ислам діні – ғасырлар бойы ұлтымызға тірек, өркениетіміздің қазығы

болған және бола беретін мәдениет құрушы, орны бөлек рухани күш. Дегенмен, біз өз ұстанымымызды толық анықтай алмай келдік. Бұл орайда діни ахуалға ұлттық факторлардың тікелей ықпалы барлығын мойындамасқа амал жоқ. Қазақстанда қазақ тілінің мемлекеттік тіл ретінде әлсіздігі, Ресей телеарналарының үстемдігі, теледидардағы ислам дәстүріне жат зорлық-зомбылықтың кең тарауы бөтен тілдің, мәдениеттің өктемдігі ғана емес, бөтен діннің де мұсылмандарға шабуылы деп қабылданатыны анық.

Алайда, осы арада «тілге тиек қып» айтарлық осал тұсымыз құқық қорғау органдарында дін мәселелерін талдайтын мамандар жоқ. Ал әртүрлі конфессиялық ортада дін сияқты табиғаты күрделі, нәзік мәселелерді түсіну, оларды реттеу үшін тек сауатты дінтанушы, ешкімге бұра тартпайтын мамандар қажет. Арнайы мамандардың тапшылығынан діни бірлестіктер қызметі туралы тұжырым сол адамдардың ой-өрісімен бағаланса, талай қиындықтар туары сөзсіз. Осының салдарынан заң аясында қызмет жасайтын діни бірлестіктерді үсті-үстіне тергеуден жағдай ұшығады. Экстремизммен күресті сылтау етіп, азаматтардың наным-сенім мәселелеріне заңсыз араласу қателіктерге ұрындырып, ашу-ызаны қоздыруы мүмкін. Діни ахуал осылай күрделеніп, жанжалдарға негіз болуы мүмкін.

Рас, діндер туралы мәліметтер тым тайыз болғандықтан, олар нені қолдап, нені айыптауды біле бермей, кейде тіпті түгел дінді айыптайды. Намаз оқығандармен, басқаша киім киетіндермен күрес – күрестің ең оңай жолы. Бірақ осының салдарынан мемлекетіміздің беделіне нұқсан келеді, мемлекет пен дінге сенетін адамдардың арасына жік түседі. Сауатсыз әрекеттің салдарынан кейбір діни бірлестіктер жұмысын

Біз ислам діні туралы НЕ БІЛЕМІЗ?

Ислам - араб сөзі, өзін Аллаға тапсыру, деген мағынаны білдіреді. Ислам діні 6 ғасырдан бастап Арабия елдерінен тарай бастады. Ислам дінін әлемде 1,3 млрд адам ұстанады және де 28 елде ислам мемлекеттік дін деп жарияланған. Ислам діні бүкіл әлемді, көк пен жерді жаратушы Аллаға ғана сенуді уағыздайды. Ал, ислам дінінің алғышарттарының бірі - Алладан басқа құдай жоқ, Мұхаммед - Алланың елшісі екендігіне сеніп, куәлік беру. Ислам діні – адам баласын тура жолға бастайтын дін. Адамды мейірімділікке, бауырмашылдыққа, қайырымдылыққа үйретеді. Ата-бабаларымыз ислам дінін берік ұстанған. Имансыз ұлт болмайтынын түсінген атам қазақ, ислам дініне қатты көңіл бөлген. «Алланың сөзі де рас, өзі де рас»-деп жырлаған ұлы Абай да ислам дініне берік болған ғой.

Елбасымыз Н.Ә.Назарбаевтың бастауымен, елімізде болған 2003-2006 жылғы діни форумдардың өткізілуі біздің мемлекеттің бейбітшілік пен ынтымақтастықты қалайтынын білдіртсе керек. Ислам діні - бейбітшілікті жақтап, жастарды білім мен ғылымға жетелейтін дін. Мұхаммед пайғамбарымыз хадисінде: «Ілім іздеу - әрбір мұсылман ер мен әйелге парыз», -деп ілім кереметін айтып өткен және де ол ілім жөнінде, білім алудың төрт жолы бар. Олар: 1.Оқып үйрену. 2.Жазып үйрену. 3.Жаттап үйрену. 4.Сұрап үйрену. Сондықтан, бәріміз де оқиық, ізденейік, білмесек сұрайық. Ұлтым деп жүрегі соққан, бедері мықты ой мен пайымы терең парасат иесінің әр кез аузынан Алласы түспесін дегім келеді.

Ұлмекен Ысқақова, филология: қазақ тілі мамандығының 2 курс студенті

астыртын, құпия жүргізуге, тіпті күмәнді топтарға енуге мәжбүр болады.

Төркініміз Кеңес өкіметі ұлт десе ұлтшыл деп айыптауға дайын тұратын еді. Енді бүгін дін десе, әсіресе ислам діні туралы сөз бола қалса, ол дінді ұстанушыларға «экстремист», «терро-рист», «вахабист» дейтіндер көбейді. Шындығында, мұндай анықтаманы тек сот бере алады. Әлі де дінді жау көрмесе де, идеология саласында бөсекелес көретіндер бар. Жастардың көбірек мешітке баратынынан, болмаса ерекше киінгенінен зайырлы мемлекетке жасырын қауіп іздеушілер жоқ емес.

Қазақстан халқы Ассамблеясының XVII сессиясында сөйлеген сөзінде Н.Ә.Назарбаев: «Мен еліміздегі діни істер туралы ерекше айтқым келеді» – деді. Елбасының дін жағдайына аса назар аударуының терең себептері де, міне, осында жатыр. Еліміздегі діни ахуалды жаһандану үрдістерінен, әлемдік қайшылықтардан, ислам дінінің әлемдегі орны, ықпалынан бөліп қарау мүмкін емес. Сондықтан бүгінгі таңда елімізде ислам дінінің Қазақстанға тарауы, дін мен ұлттық салт-дәстүріміздің үйлесімі мен ерекшеліктері, Әбу Ханифа мазхабы, салафия бағытын ажыратып қарастыру туралы мазмұнды, терең насихат жүргізілуде. Елді тәрбиелейтін ағартушылық іс діни ахуалға оңды ықпал ететіні сөзсіз. Бірақ оның да шегі бар. Бұл істе тиімсіз науқаншылдық азайып, саяси-әлеуметтік, мәдени өмірмен үйлесіп жатқан уағыз, насихаттың рөлі көш ілгерілесе ғана мемлекет пен дін бірлігі, халықтың мемлекетке де, дінге де сенімі діни ахуалды тұрақтандырады.

Ендеше, бүгін жаңарған діни сананы елдің басын біріктіріп, мәдениетінің, дәстүрінің тірегіне айналдыруда, дін мен мемлекет, дін мен тәрбие үйлесіміне қол жеткізе білуде – ел дамуының ізгілігі мол шапағатты жолында осалдық танытпасақ болар еді.

Әйгерім ТҮРІКПЕН, 3-курс студенті

Встреча в сентябре

Четвертого сентября на филологическом факультете состоялась встреча – студенты и преподаватели собрались на небольшой концерт, чтобы поздравить с днем рождения одного из ведущих преподавателей кафедры теории и практики обучения английскому языку и переводу, кандидата филологических наук, доцента, профессора ЗКГУ ЧЕЧЕТКО МАРГАРИТУ ВЛАДИМИРОВНУ. Дата не круглая, но отметить ее очень всем хотелось. И концерт вышел на славу – песни, танцы и стихи всех увлекли, как и рассказ о жизни и работе Маргариты Владимировны, которая пришла в наш институт, ныне университет, в 1964 году и двадцать шесть лет возглавляла в нем кафедру германской филологии. Студенты немало узнали о любимом педагоге – что-то рассказали ведущие, что-то она сама.

Маргарита Владимировна получила высшее образование в Саратове, закончила очную аспирантуру МГУ и защитила там диссертацию по творчеству Джейн Остен. Все сейчас знают эту английскую писательницу, автора знаменитого романа «Гордость и предубеждение» по изданным у нас книгам, открывших нашему читателю имя классика. Маргарита Владимировна училась также в театральной студии и на режиссерских курсах, и театр сопровождал ее везде. Лекции по истории литературы стран изучаемого языка, дипломные работы и подготовка магистерских диссертаций, научные статьи и пособия, сотни учеников. И университетские театры – «Вещие сестры», «Эхо», гастролы и призовые места, студенты – актеры театров, нашедшие себя на телевидении в разных городах и даже странах (некоторые работают в Германии), на радио, в газетах, в вузовской аудитории и школьном классе. Общение с актерами театра на Таганке, международная шведская ярмарка, где театр был награжден, сценарии, которые писали вместе руководитель театра и студенты-актеры. Сколько интересных встреч, музыки песен. Театр «Эхо» работал

в стиле «балладной оперы». Фотографии к фильмам и стихи, написанные самой Маргаритой Владимировной, прочитанные со сцены, с экрана телевидения, по радио и опубликованные в газетах и сборниках.

И в этот день звучали в честь того, кого поздравляли студенты и коллеги, стихи и песни: студентка 3 курса Канатова Сагынганым, песни Мусировой Раниды, студенты Женгалиева Гулдана, Капезова Дина, Айболатова Асем прочитали стихи.

Маргарита Владимировна поблагодарила коллег, студентов, магистрантов за теплые слова, поздравления и добрые пожелания. Это был день цветов и музыки, и он, конечно запомнится всем, кто был на нем и не заметил, как пролетело время. Как хорошо, что сентябрьская встреча была первым мероприятием для студентов – первокурсников: они сразу же ощутили всю научную и культурную ценность нашего университета, статус преподавателей, которые в нем работают, и чудесную атмосферу таких встреч.

А.Е. ГАБДЕШЕВА,
старший преподаватель кафедр, магистр

Ұстаз – ақылдың, үлкен ұстамдылықтың, мейірімділіктің, биік адамгершілік көзқарастың иесі.

«Ұстаз болу – бұлағамтану, адамның күрделі және қызықты, шым-шытырығы мол рухани жандүниесіне үңіле білу. Педагогикалық шеберлік пен педагогикалық өнер – ол даналықты жүректен ұға білу болып табылады» - деп В.А.Сухомлинский айтқандай, Роза Қазықызы Мұхамбетқалиева бар өмірін білікті де білімді шәкірттер дайындауға арнаумен келеді.

Жоғары оқу орнын бітіргеннен кейін ұстаздық қызметті үздіксіз атқарып келе жатқан ұлағатты ұстаздың еңбекқорлығы, біліктілігі мен шеберлігі, мейірімділігі мен адамгершілік істері көпке үлгі боларлықтай.

Роза Қазықызының ұлттық өнердің білгірі екендігін, қолөнермен және қол еңбегі мен өнерінің әр алуан түрімен шұғылданып отырғанын, фольклор және этнография сабағы бойынша теориялық білім беріп, семинар сабақтарын шығармашылық және еңбек нәтижелеріне айналдыра өткізетіндігін шәкірттері мақтаныш етеді.

«Роза Қазықызы - өз пәнінің білгірі, еңбексүйгіш, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсете білетін бірегей тұлға. Роза Қазықызы мектептермен де үнемі байланыс жасап, кәсіби бағдар жұмысымен белсенді айналысады және оқушылардың болашақ мамандығын дұрыс таңдауларына нәтижелі көмектеседі. Ол аймақтық қазақ әдебиеттану ғылымында пәннің теориясын практикамен ұштастыра білетін жетекші маман ретінде танылған», - деп сөз сөйлеген әріптестері Роза Қазықызына шығармашылық табыс, отбасына бақыт, еңбегіне жеміс тіледі және «Сізді ғалым-ұстаз, новатор-педагог, еңбекқор қазақ әйелі және жүректі қамқор Ана тұрғысында танымыз және әріптес профессор інііз ретінде жүрекжарды лебізді қабыл алыңыз», - деп

Ұстаз – ұлы есім...

Осындай тақырыппен қазан айының төртінші жұлдызында ұстаздардың кәсіби мерекесіне орай университет мұражайында университет түлегі, филология ғылымдарының кандидаты, «қазақ тілі мен әдебиеті» кафедрасының доценті Мұхамбетқалиева Роза Қазықызымен кездесу кеші оздырылды.

«Махамбет» халықаралық ғылыми-зерттеу орталығының директоры, Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы Роза Қазықызына жыр жолдарын арнады:

Құрметті Есенгелді Шымырұлы!

Әріптестеріңіздің арасында құрмет-беделге ие болған, ел ағасы атана білген Сізді 70 жылдық мерейтойыңызбен шын жүректен құттықтаймыз!

Киелі Тайпақ өңірінен қанат байлап ұшып, ару Алматыда білім алып, осы университет қабырғасында бірнеше жылдар қызмет еткен Сіз адал еңбекті серік етіп, қажырлы еңбекті дәріптеп, мерейлі шаққа жетіп отырсыз.

Ұлағатты ұстаздық еңбек жолыңыз, кез-келген қиындыққа төтеп бере алатын шыдамдылық пен төзімділігіңіз, қарапайымдылыққа толы болмысыңыз, кәсіби біліктілігіңіз - кім-кімге де өнеге.

Қазіргі таңда да Сіз қоғам талабына сай бәсекеге қабілетті маман дайындау жұмысына қомақты үлес қосып жүрген тәжірибелі ұстаз, ғалым-педагогсыз. Сізден дәріс алып, білім нәрімен сусындаған мыңдаған шәкірттеріңіз еліміздің түкпір-түкпірінде жемісті еңбек етуде.

Университет қабырғасында еңбек еткен бірнеше жылда студенттердің санасына патриоттық тәлім-тәрбиені сіңірумен қатар, білім мен ғылымды дамытудағы қосқан үлесіңіз – Отанымыздың гүлденуіне бағытталған адал да риясыз қызмет етудің үлгісі болып табылады.

Қуанышты мерейтойыңызбен ізгі көңілден құттықтап, Сізге зор денсаулық, ұзақ ғұмыр, отбасыңызға баянды бақыт тілейміз. Келешекте де ғалымдық, ұстаздық, азаматтық еселі еңбегіңізбен елге таныла беріп, жемісті жетістіктерге жете беруіңізге тілектеспіз!

Құрметпен, дүниежүзілік тарих және әлеуметтік-саяси пәндер кафедрасы

Е юбилеем

7 сентября отметила прекрасный юбилей наша коллега Нурсулу Куспановна Байтлесова.

После окончания средней школы в 1980 году Нурсулу Куспановна работала пионервожатой в Актауской средней школе. Педагогический коллектив рекомендовал инициативную девушку для поступления в Уральский педагогический институт им. А.С.Пушкина. Пять лет учебы в Уральском педагогическом институте им. А.С.Пушкина протекли незаметно для отличницы и активистки естественно-географического факультета. Свою трудовую деятельность продолжила в СШ им. И.Алтынсарина, в пос. Шагатай, Акжайыкского района качестве учителя химии и биологии. Молодого, перспективного преподавателя заметили и пригласили в Уральский педагогический колледж им. Ж.Досмухаммедова преподавателем естественнонаучных дисциплин.

На кафедре «Теории и методики преподавания физической культуры» Нурсулу Куспановна работает на протяжении десяти лет и пользуется авторитетом как среди коллег, так и студентов. Она замечательная мама для троих сыновей, любимый куратор для студентов, для коллег - педагог идущий вперед (29 октября 2012 года она защитила диссертацию на соискание кандидата педагогических наук в Белгороде).

Счастья, успехов, удачи во всех ваших начинаниях, с днем рождения, дорогая Нурсулу Куспановна.

**С наилучшими пожеланиями,
кафедра теории и методики преподавания физической культуры**

Ұстаздықтың шынжырына байланған, Әрбір іске көз тоқтатып ойланған. Шәкірттердің көп дауысын жинап-ап, Талассыз-ақ «қамқор ұстаз» сайланған.

Жақсы адамға арнамасын жырды кім?! Роза апайдың айта кетем «сұмдығын». Зейнеткерлік жастан асып кетсе де, «Ағылшынша үйренем» деп жүр бүгін.

Сіз жүресіз біздей әркез жанды ұғып, Танытумен ұстаздыққа тән қылық. Құтты болсын мерекеңіз кәсіби. Жаныңызға шуақ сыйлар мәңгілік.

Еңбегі еленген Роза апай біліктілікті жетілдіру сертификаттарына, ел ертеңі студенттерге сапалы білім мен өнегелі тәрбие бергені үшін М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті ректорының Алғыс хаттарына, «Шебер» халықтық сәндік-қолданбалы өнер бойынша суретшілер Одағының Грамоталары мен Сертификаттарына және ұлттық фольклорлық-этнографиялық өнерге еңбек сіңіргені үшін РФ-ның Грамотасына ие болған.

Өсерлі кездесудің куәгері болған, ұстаз-ана Роза апайдың өмір және еңбек жолымен таныс болған студенттер үндемей қалмады. Олар да сүйікті ұстаздарына арнап, ыстық лебіздері мен музыкалық сәлемдемелерін жолдады.

Ұстаз ақыл-ойы мен күш-қуатын балаларға арнап, жан аямай еңбек етеді. Өйткені, ол оның көкірек көзін ашып, дүниетанымен кеңейтіп, қияға қанат қақтырады. Сондықтан болар, арман қуған балалар да, дарынды ойшылдар да ұстазды ерекше пір тұтып қадірлейді және қадірлей де бермек.

С.А.БЕККУЖИЕВА

ТАНЫС БОЛЫҢЫЗДАР!

ДУЙСЕНБАЕВ
Төрехан Ерсайынұлы

физика-математикалық факультеті, информатика мамандығының III курс студенті, студенттік Президент, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «Жас Отан» жастар қанатының төрағасы

ХАЙРУЛЛИНА
Роза Ерланқызы

физика-математикалық факультеті, физика мамандығының V курс студенті, студенттік омбудсмен, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «Қазақстан студенттер Альянсының» лидері

ҮМБЕТЖАНОВА
Гүлшат Мырзабайқызы

физика-математика факультеті, математика мамандығының көп тілді тобының III курс студенті, «Студенттік кәсіподақ» төрайымы

Мырза Еркебұлан

экономика және басқару факультеті, қаржы мамандығының III курс студенті, М.Өтемісов атындағы БҚМУ-дың «Жас экономист» ЖҚБ-ның төрағасы

РАПАЦКАЯ
Ольга Николаевна

филология факультеті, қазақ тілінде оқытпайтын мектептердегі қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының II курс студенті, «Достық» студенттік клубының төрайымы

ИСЛЯМҒАЛИ
Архат Жұбайұлы

жаратылыстану-географиялық факультеті, ғылыми география мамандығының II курс студенті, жаратылыстану-географиялық факультетінің студенттік деканы

ЕРСАЙЫНОВА
Гүлфәни Хамзиқызы

филология факультеті, филология: қазақ тілі мамандығының III курс студенті, филология факультетінің қазақ филологиясы бөлімінің студенттік деканы

ТАПАЕВА
Жанерке Таулбайқызы

филология факультеті, шет тілі: екі шет тілі мамандығының III курс студенті, орыс филология бөлімінің студенттік деканы, «Томирис» қыздар клубының төрайымы

ЖҰҢҒІРОВА
Үміт Ізтелеуқызы

физика-математикалық факультеті, ақпараттық жүйелер мамандығының II курс студенті, физика-математикалық факультетінің студенттік деканы

РАХИМЖАНОВА
Камшат Нұрланқызы

педагогика факультеті, әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану мамандығының II курс студенті, педагогика факультетінің студенттік деканы

ҚАДЫР
Алтынбек Бекқалиұлы

тарих және құқық факультеті, педагогикалық тарих мамандығының II курс студенті, тарих және құқық факультетінің студенттік деканы

ОРАЗҒАЛИЕВА
Назима Қамбарқызы

экономика және басқару факультеті, экономика мамандығының III курс студенті, экономика және басқару факультетінің студенттік деканы

Ғұмар
Ақжан Джамбұлұлы

мәдениет және өнер факультеті, музыкалық білім мамандығының II курс студенті, мәдениет және өнер факультетінің би және саз бөлімінің студенттік деканы

ГАЛИЕВА
Мейрамгүл Тельманқызы

мәдениет және өнер факультеті, дизайн мамандығының V курс студенті, мәдениет және өнер факультетінің сәндік қолданбалы өнер бөлімінің студенттік деканы

На факультете экономики и управления ежегодно проводятся тематические конференции с участием руководителей банков, финансовых органов, общественного сектора.

26 сентября 2013 года кафедрой «Учет и финансы» была организована практическая конференция с одним из ведущих банков Казахстана, давним «партнером» АО «Халық банк Казахстана». В этом году АО «Халық банк Казахстана» отмечает свое 90-летие.

Надежная база практики — запол будущего успеха!

В конференции приняли участие заместитель директора ЗКФ АО «Халық банк Казахстана» Тю Б.В., руководители подразделений банка.

Госпожа Тю Б.В. отметила, что около 30% работников ЗКФ являются выпускниками ЗКГУ им.М.Утемисова и отзывы о наших выпускниках самые высокие. Мы можем гордиться нашими выпускниками. Это директор ЗКФ АО «Халық банк Казахстана» Каблов А.В., помощник Председателя Совета Директоров АО «Халық банк Казахстана» Байгельдинов Олжас. Олжас еще студентом являлся стипендиатом АО «Халық банк Казахстана» и после окончания университета его пригласили на работу в этот банк. Сегодня он занимает такую высокую позицию в структуре АО «Халық банк Казахстана».

АО «Халық банк Казахстана» ежегодно выделяет свои стипендии для наших студентов, что так же подтверждает высокую оценку наших выпускников. На протяжении многих лет ЗКФ АО «Халық банк Казахстана» является базой производственной практики для специальностей «Финансы», «Учет и аудит».

В ходе конференции были проведены интеллектуальные дебаты, конкурсы, викторины. Студенты показали хорошие знания в области финансов и банковского дела, получили ценные призы. Наиболее отличившихся студентов пригласили в банк для прохождения производственной практики.

Декан факультета к.э.н., доцент Нестеренко Г.И. от имени университета поздравила представителей АО «Халық банк Казахстана» с знаменательным юбилеем.

И «банкиры», и студенты почерпнули много нового, интересного, познавательного. Это было отмечено в выступлениях студентов и гостей.

Также гости познакомились с работой лаборатории «Виртуальный банк», подарили раздаточные материалы для работы и предложили прочитать ряд лекций для студентов факультета экономики и управления.

**Кафедра «Учет и финансы»
факультет экономически и управления**

День здоровья

7 сентября весело и с размахом в городе был отмечен День здоровья, в котором приняли участие и студенты ЗКГУ им. М.Утемисова.

Молодости присуще желание показать свою силу и ловкость. С огромным удовольствием демонстрировали парни и девушки свои спортивные способности. Для любителей ритмично подвигаться под зажигательную музыку была предоставлена сцена, чем воспользовалось немалое число девушек. Юноши же предпочли показать свою физическую силу.

Традиционные командные спортивные игры, национальные виды, семейные соревнования, команды коллективов города — каждый горожанин мог почувствовать себя сегодня настоящим спортсменом. Альчики и баскетбол, перетягивание каната и эстафета. Но особый интерес у юношей вызвал армрестлинг.

Самым сильным в городе в этом виде соревнований стал, ко всеобщей радости студентов ЗКГУ, Асхат Бекказиев второкурсник факультета истории и права.

День города для всех жителей и гостей Уральска стал настоящим праздником здоровья, силы и молодости духа.

Птиц по осени считают

Наступила осень, долгожданное время для охотников. Боясь вызвать гнев у любителей погулять по просторам родного края с ружьем, все же рискну сказать свое твердое «нет!» такому, мягко говоря, отдыху. Уж очень птичек жалко.

А если серьезно, то настоящие ценители природы увлечены довольно интересным делом, которое называется бердинг. Бердинг — спортивная орнитология. Цель бердинга — наблюдение, фиксирование пернатых представителей фауны.

— Это своего рода охота без оружия, в общем, вид тихой охоты. Само слово «бердер» в переводе означает «птицелов». Это весьма распространенное занятие на Западе. Сейчас число увлеченных бердингом растет с каждым днем. Бердеры наблюдают за миграцией птиц, ведут учет. Сейчас бердеров, любителей посчитать, понаблюдать за птицами, по некоторым сведениям даже больше, чем охотников и рыбаков вместе взятых, — рассказывает кандидат сельскохозяйственных наук Нуржан Рахметович Мулдаханов, доцент кафедры «Биология и экология» естественно-географического факультета ЗКГУ им. Махамбета Утемисова.

Областной открытый чемпионат среди школьников «Батыс-Бердинг», посвященный Году международного сотрудничества в Приуралье, организованный Областным центром детско-юношеского туризма и экологии ЗКОУО, проходил в г. Уральске с 10 по 13 сентября. Соревнования оценивало жюри, в состав которого вошли преподаватели кафедры «Биология и экология» ЗКГУ Н.Р.Мулдаханов, Б.У.Беккалиев.

Осваиваем профессию бухгалтера

Профессиональному празднику бухгалтеров и аудиторов посвящены ряд мероприятий. Это «Неделя бухгалтерской книги», конкурс стенгазет, встречи с выпускниками, интеллектуальные викторины и деловые игры.

В ежегодной интеллектуальной викторине «Эрудит» приняли участие выпускники школ г.Уральска. Мероприятие прошло на позитивной ноте, по результатам которой школьникам были вручены дипломы и благодарственные письма. Школьники изъявили желание в будущем поступать в ЗКГУ им. М.Утемисова.

На деловую игру «Бухгалтерия кешбасшысы» приглашены выпускники колледжей г.Уральска. Выпускники показали высокий уровень подготовки и заинтересованность в продолжении учебы в высшем учебном заведении.

Проведение подобных мероприятий способствует развитию интеллектуального потенциала молодежи и будет долго радовать студентов и школьников, напоминая им о праздничном настроении в дружеской атмосфере.

Кафедра «Учет и финансы»

Подари улыбку миру

4 октября прошло мероприятие, посвященное Всемирному дню улыбок.

На мероприятие, которое подготовили студенты 2-го курса, группы 03206, специальности «Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения», были приглашены студенты первого курса. В ходе мероприятия студенты

познакомились с историей праздника, отвечали на интересные шуточные вопросы на эрудицию, участвовали в играх, по окончании которых на лицах студентов сияла улыбка.

Ведь для того, чтобы люди стали приветливее и добрее, достаточно улыбнуться. Именно благодаря улыбке в мире становится немного теплее и уютнее. Улыбка придает глазам блеск, а словам доброту и ласку. И чтобы подчеркнуть еще

большую значимость положительных эмоций, с 1999 года начали праздновать Всемирный день улыбки. Празднование приходится на первую пятницу октября, в этом году этот праздник выпал на 4 октября.

Происхождение этого праздника связано с американским художником Харви Бэллом: именно он считается автором первого в истории рисунка улыбающейся рожицы.

Сегодня такую рожицу мы называем смайликом. И вряд ли найдется какой-либо пользователь интернета, не знакомый с различными вариантами смайликов.

Но именно улыбающийся смайлик, тога, стал символом компании, которая прошла сложный процесс реструктуризации и сумела поддержать унывающих сотрудников, вернуть им хорошее настроение и веру в завтрашнее светлое счастливое будущее. Также был составлен и слоган к улыбающемуся смайлику. Слоган «Have a happy Day» начал появляться почти везде и приобрел свою популярность.

В заключение мероприятия студенты первого курса оставили положительные отзывы, по их словам, они очень весело и познавательно провели время.

И мы, студенты второго курса, хотим в нашем университете ввести традицию проведения празднования Дня улыбки ежегодно.

Японская поговорка гласит: «Сильнейший тот, кто улыбается, если каждый подарит другому человеку всего одну улыбку, мир станет чище и светлее».

Виктория ТАРАХТЕЙ,
03206 «Русский язык и литература в школах с нерусским языком обучения»

Қош келдің, студент!

Алтын ұя мектебімен қоштасқан жас түлектер үшін жаңа қадам басталмақ. Барлығы да олар үшін таңсық... Жаңа орта, жаңа достар... Қасиетті қара шаңырағымыздың табалдырығын жаңа аттаған студенттерімізге сәтті қадам тілей отыра, әсерлерімен бөлісуді жөн санадық.

Лекерова Гүлдана, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 1-курс студенті:

- Мен Маңғыстау облысы, Жаңаөзен қаласындағы үздік мектептердің бірі Жаңаөзен мектеп-лицейінің 2013 жылғы түлегімін. Ұлттық бірыңғай тестілеуден 112 ұпай алып, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетіне оқуға тапсырдым. Нәтижесінде, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығы бойынша грант иегері атанғанымды естігенде менен бақытты жан болмаған шығар. М.Өтемісов сияқты үздік университеттің студенті атанып, киелі білім ордасында тәлім-тәрбие алатынымды мақтан етемін.

Көбен Айдар, қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының 1-курс студенті:

- Орал қаласындағы М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің студенті атанғаным үшін өте қуаныштымын. Болашақ мамандығым - мұғалім. Жас ұрпақты тәрбиелеу ұстаздың басты мақсаты емес пе? Болашақта мұғалім болып, еңбек етіп, оқыған оқуымның нәтижесін көрсем деймін. Бұл жоғары оқу орны өзінің білікті оқытушыларымен, білімдар шәкірттерімен белгілі. «Сен де бір кірпіш дүниеге, кетігін тап та бар қалан», -деп Абай атамыз айтқандай, өмірден өз орнымды табуыма, арман-мақсаттарымның жүзеге асуына осы оқу орны ықпалын тигізеді деп сенемін.

Имашева Назира, география мамандығының 1-курс студенті:

- Мектеп бітірген әр түлектің арманы - жоғарғы оқу орнына түсіп, қалаған маман иесі болу. Мамандық таңдау - аса күрделі мәселелердің бірі. Әрине, мамандық таңдау маған қиын болды, бірақ жоғары оқу орнын таңдауда көп ойланбадым. Менің

таңдауым - М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті болды. Бұл шешімді ата-анам да қолдады. Себебі бұл оқу ордасы - талай таланттарды қанат қақтырған қасиетті мекен. Ендігі жерде менің алға қойған мақсатым - университетті үздік тәмамдап, білікті маман болу.

Ләззат Бауырбекқызы, биология мамандығының 1-курс студенті:

- ҰБТ деген үлкен сынақтан өткеннен кейін әрбір адамды толғандыратын мәселе - оқу орнын таңдау. Мен оқу орнын таңдарда көп ойландым, ата-анаммен, аға-әпкелеріммен кеңестім. Алғашында ата-анам мені алысқа жібергісі келмеді. Кейін М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінде білім аламын деп бір тоқтамға келдім. Осылайша 80 жылдық тарихы бар білім ордасына құжаттарымды тапсырып, беделді оқу орнының студенті атандым. Білім мен тәрбие қатар жүретін белгілі білім ордасының студенті болу мен үшін үлкен мәртебе.

Сүлеймен Әдемі, тарих мамандығының 1-курс студенті:

- Болашақ мамандығым - тарих пәнінің мұғалімі. «Ұстаздық еткен жалықпас, үйретуден балаға» деп, Абай атамыз айтқандай, ұстаз еңбегінің қыр-сыры мол, қиын да жауапты шығармашылық еңбек екендігін мойындаймыз. Еңбек пен ізденісті талап ететін бұл мамандықты алып жүру де оңай шаруа емес. М.Өтемісов атындағы университетте білім алып жатқанымды мақтан етемін.

Нұрсұлтан Мауленұлы, қазақ тілі бөлімінің 1-курс студенті:

- Орал шаһарындағы тарихи оқу орындарының бірі, сонау 1932 жылы іргетасы қаланған, өзіміздің туған атам Нұржігітұлы Қалдыбай, Ақтөбе облысына белгілі тіл маманы, журналист, жазушы Қауысов Ұзақбай білім алған қара шаңырақта оқу мен үшін зор мәртебе, қуаныш!

Бізге зор сенім білдіріп отырған ата-аналарымыз бен ұстаздарымыздың сенімін ақтап, алған білімімізді байтақ еліміз Қазақстанның игілігіне жұмсаймыз деп ойлаймын.

Жамал Қадырқызы, филология: қазақ тілі мамандығының 2-курс студенті

Как общается в сети?

25 сентября 2013 года на кафедре «Теория и практика обучения иностранному языку и переводу» прошла конференция по лингвистике на тему: «Специфические черты Интернет-фразеологии XXI века». Конференцию провела магистрант кафедры ТИПОИЯ Елена Зубкова, под руководством заведующей кафедрой, к.ф.н., доцента Абухановой Алмы Габдрахимовны. В качестве слушателей на мероприятии присутствовали преподаватели, а также студенты 1-х и 2-х курсов.

Целью конференции было показать студентам, что заниматься наукой – это интересно.

студентка Зубкова Е.С. на учебе в Германии

-Наше исследование посвящено актуальным проблемам современной лингвистики, - рассказывает Елена Зубкова, - а именно – возникновению и социологизации английских фразеологизмов в глобальной сети Интернет, выявлению их специфических черт. Сегодня Интернет открывает для людей безграничные возможности. Для кого-то – это просто развлечение, еще для одной группы лиц – это работа и учеба, а для некоторых и вовсе – вся повседневная жизнь. В XXI веке уже трудно представить себе современного человека без страницы в социальной сети или просто без наличия дома компьютера с выходом в глобальную сеть. В виртуальном мире личность надевает маску, которая облегчает процесс коммуникации, снимает психологические барьеры, высвобождает творческое «я». Уникальные возможности для самовыражения дают такие интерактивные формы общения в Интернете, как всевозможные чаты, форумы, разновидности электронной почты, телеконференции, групповые проекты. Именно Интернет-общение накладывает значительный отпечаток на процессы, происходящие в языке.

Интересный материал для исследования представляю афористические высказывания на компьютерную тему, весьма популярные в группах новостей всемирной сети Интернет, которые родились в результате переосмысления пользователями Интернета существующих в языке фразеологизмов. Для анализа был сделан обзор Интернет-ресурсов, найден ряд Интернет-фразеологизмов, которые описаны и подробно проанализированы в работе. Данные высказывания – трансформации известных английских пословиц.

Например: Readmyblog! **Дословный перевод идиомы: «Прочти мой блог».** Блог (англ. *blog*, от «*weblog*» — сетевой журнал или дневник событий) — веб-сайт, основное содержание которого — регулярно добавляемые записи, содержащие текст, изображения или мультимедиа. Для блогов характерны недлинные записи временной значимости, отсортированные в обратном хронологическом порядке (последняя запись сверху). Отличия блога от традиционного дневника обуславливаются средой: блоги обычно публичны и предполагают сторонних читателей, которые могут вступить в публичную полемику с автором (в комментарии к блогзаписи или своих блогах).

Блог дает возможность сказать что-то один раз так, чтобы это услышали многие, поэтому нет необходимости пересказывать одну и ту же информацию. Достаточно направить собеседника на адрес электронного блога. Фраза «Readmyblog!» стала очень популярна среди пользователей Интернет и превратилась в идиому со значением «Отстань!».

Хочется отметить, что студенты, пришедшие на конференцию, с большим интересом слушали доклад, задавали свои вопросы и участвовали в обсуждении затронутых проблем. По окончании конференции была проведена викторина на знание Интернет-фразеологизмов XXI века, наиболее активные участники получили памятные сувениры.

По словам Дины Капезовой, студентки 2 курса, на конференцию она была приглашена самой Еленой и нисколько об этом не пожалела.

-Мне очень понравилась конференция, я получила очень много полезной информации, а также поучаствовала в викторине и завоевала первое место. Хочу поблагодарить за приглашение, и думаю в дальнейшем посещать подобные мероприятия.

А.Г. АБУХАНОВА,
к.ф.н., доцент, зав. каф. «Теории и практики обучения иностранному языку и переводу»,
Е.С. ЗУБКОВА, магистрант

Жас дарын қанат қақты, «Шабыт»-қа ұшып!

Қыркүйек айының 19-шы жұлдызында Батыс Қазақстан облысының мәдениет басқармасы облыстық халық шығармашылығы орталығы ұйымдастыруымен XVI облыстық «Дала дарындары» жастар шығармашылығы фестивалі өткізілген болатын.

Бұл күн осы фестивальде проза жанры бойынша өз талантын сынап көрген филология: қазақ тілі мамандығының 02305-топ студенті Сарсанова Әйгерім үшін еңбегінің ақталып, көркем өнер шыңын бағындырған бақытты күн болды.

Көркем сөзбен шұғылдануды кіндік қаны тамған жері - Ақтөбе қаласында бастап, арайлы Ақжайық өңірінде шығармашылығын шыңдап жүрген Әйгерімнің өз қаламынан туған көп әңгімелерінің ішінен «Әйел бақыты» деген туындысы «Үздік әдеби шығарма» номинациясы бойынша марапатталып, үздіктердің үздігі атанды.

Айрықша танылған таланты мен орындаушылық шеберлігін мойындатқан болашақ жазушы, көркем сөз өнері үшін жолдамасын да алып үлгерді. Ол – Астана қаласында өтетін «Шабыт» фестивалі.

Елорданың төрінде өтетін осынау атышулы «Шабыттың» шыңын бағындырып, қаламың шыңдала түссін, жас талант,- деген тілек білдіреміз.

Сөз өнерінің дамуына өзіндік үлесін қосып жүрген алдыңғы буын жазушылар қауымының қатарына қосылып, болашақ сөз зергерлерінің көшбасшысы болуыңа сенім артамыз. Өнерің өрге жүзіп, өрісі кең өнерлі өміріңнің ғұмыры ұзақ болсын!

Айсана ҚАСЕН,
02305-топ студенттері

Жаңа пүткі карьерного роста

Выпуск магистрантов – это всегда большой праздник для любого вуза. Это признание значимости преподавательского коллектива и достижений выпускников.

В этом году состоялся **первый выпуск** семнадцати магистрантов по направлению «Менеджмент» специализация «Общий и стратегический менеджмент» в рамках Соглашения сотрудничества ЗКГУ им. М. Утемисова с Российским университетом дружбы народов (РУДН) г. Москвы.

17 магистрантов защитили магистерскую диссертацию в стенах РУДН г. Москвы и получили магистерский диплом.

Это были незабываемые четыре дня в стенах знаменитого университета, за эти дни познакомились с другими студентами со всего мира, успели провести и экскурсию по городу.

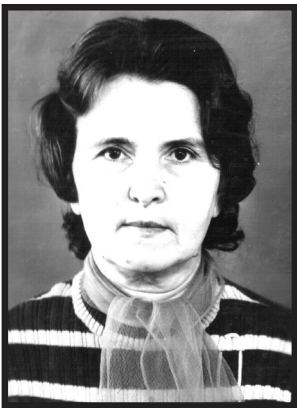
Одновременно в эти же дни в РУДН успешно защитила и получила магистерский диплом по специальности «Менеджмент» по направлению «Менеджмент международного образования» преподаватель кафедры «Менеджмент и предпринимательство» Ф.К.Мухамбеткалиева.

Сердечно поздравляем выпускников с успешной сдачей государственного экзамена по направлению «Менеджмент» и защитой магистерской диссертации, желаем дальнейших

успехов, карьерного роста, профессиональных свершений и личного счастья!

В.У. ЧУДРОВА,
ст.преподаватель кафедры
«Менеджмент и предпринимательство»

Памяти Крюковой Аллы Серафимовны

Ушла из жизни Алла Серафимовна Крюкова – наш дорогой коллега, учитель, друг.

Крюкова Алла Серафимовна родилась в 1931 году в Ленинграде. Великая Отечественная война для неё была не просто фактом истории. Она стала тем невольным её участником, какими становились дети войны. Блокада. В 1942 году умирает мама. Маленькая Алла остаётся с двумя выжившими членами семьи. Тёти Зоя Александровна и Елена Александровна долгие годы поддерживали свою племянницу, а потом уже Алла

Серафимовна трогательно опекала их до самой их кончины.

В 1953 году поступила в Алма-Атинский пединститут на факультет русского языка и литературы. В 1957 году успешно его окончила.

Первый год после окончания пединститута не могла устроиться по специальности и работала секретарём в деканате естественно-географического факультета Уральского пединститута (29.09.57-1.08.58 гг.). В октябре 1958 г. - преподаватель кафедры русского языка Уральского пединститута им. А.С.Пушкина. В сентябре 1968 г. – старший преподаватель кафедры русского языка Уральского пединститута. От лица ректората неоднократно объявлялась благодарность А.С.Крюковой за добросовестное отношение к работе и активное участие в общественной жизни института.

Среди членов коллектива Алла Серафимовна пользовалась заслуженным авторитетом, большой её заслугой являлось использование звукотехнических средств на занятиях по выразительному чтению, что делало её занятия более эффективными.

В 1967 году А.С.Крюкова успешно сдала кандидатский минимум по специальности. Она успешно выполняла большую общественную работу; являлась руководителем кружка

выразительного чтения; была ответственным за выпуск факультетской газеты, одновременно совмещая эту работу с участием в подготовке к выпуску институтской многотиражки.

Её учебная работа заключалась в чтении лекций по современному русскому языку и стилистике. Научный интерес учёного был сосредоточен на изучении местной топонимики. В течение многих лет Алла Серафимовна вместе со студентами собирала материалы по топонимике Приуралья. На велосипедах они объехали все населённые пункты области, встретились с местными жителями, которые помогли собрать поистине уникальный материал. Алла Серафимовна была участником многих научных международных конференций.

С декабря 1987 г. - на заслуженном отдыхе. Алла Серафимовна не порывала связи с коллективом родной кафедры, встречалась со студентами, всегда была желанным и почетным гостем университета.

Мы навсегда попрощались, с ней, но память об Алле Серафимовне Крюковой – педагоге, ученом, прекрасном человеке – остается с нами.

Кафедра русской филологии

Қариялар азайып бара жатыр...

Жалаңашқа шекпенін шешіп беріп,
Бір күлшесін бөліскен ашымызға.
Неменеңе жетістің, бала батыр,
Қариялар азайып бара жатыр...

М.Мақатаев

Біріккен Ұлттар Ұйымы Бас Ассамблеясының 1990 жылдың желтоқсан айындағы кезекті отырысында 1 қазан — Қарттар күні деп белгіленгеннен бері елімізде жыл сайын осы күн кеңінен аталып өтіп, қарияларымызға құрмет көрсетіледі.

Қарттары бар елдің қазынасы бар демекші, Қарттар - біз үшін және өсіп келе жатқан өскелең ұрпақ үшін өмір жолдары өнеге, еңбек жолдары үлгі боларлық данагөй тұлға, саялы бәйтерек. Ісі ұрпаққа үлгі-өнеге болатын қадірменді қариялардың елге сіңірген ерен еңбектерінің ешқашан өшпей, ұрпақтар санасында мәңгілік сақталып, олардың жалпы өзекті мәселелерді шешуде даналық ақыл-кеңестерінің, ағалық ақылдары мен иманды сөздері маңыздылығын жоймайтыны анық. Қазіргі кезде біздің мемлекетімізде қарттарға үлкен мән беріп, көңіл аударып, үкімет тарапынан жан-жақты қамқорлық жасалуда. Қазақстанның өсіп-өркендеуіне, еліміздің бейбітшілікте тыныш өмір кешуі осы ардақты да аяулы қарттарымыздың арқасы деп есептейміз. Олардың өмір жолдары - бүгінгі ұрпаққа табылмас қазына.

Физика-математика факультетінің деканаты және студенттердің ұйымдастыруымен 20-қыркүйек күні «Қарттар ғұмырын құрмет ұзартады» атты кеш өтті. Кешке факультетіміздің ардагер ұстаздары, факультет деканы, мәдени-демалыс жұмысының жетекшісі, факультеттің белсенді студенттері және шақырулы қонақтар қатысты.

Алғашқы болып сөз алған факультет деканы Г.М.Миниус ардагер-ұстаздарды мейрамдарымен құттықтап, жүрек жарды лебізін білдіріп, ұйымдастырушыларға алғысын айтты. Университетіміздің, факультетіміздің өнерпаздары өз өнерлерін ортаға салып, ардагер ұстаздарға арнауларын оқыды. Кеш соңында қарттарымызға естелік сыйлықтар табысталды.

Қазақтар «Төріңнен қарт кетпесін», - дейді, жасы үлкенге құрмет ету, қарттың бүгілген беліне сүйеу болу – біздің ата-дәстүріміз. Осы орайда әрбір жасқа айтарымыз, өзіңді өмірге әкелген, тіршілігіңе нәр берген ата-ананың алдында адамның парыз-міндеті өлшеусіз. Ананың ақ сүтін, әкенің адал күшін ақтау – өз болашағыңды сақтау. Сен өмір бойы жас болып тұрмайсың. Сен ата-ананды сыйласаң, сенің балаларың да қартайғанда өзіңді аялап күтіп, бағып-қағатын болады. Қазақ ғұрпындағы ата-ананың алған орны, қадір-қасиеті ерекше биік. Сол себепті олардың «Бала-шағаның алдында дүние салып, солардан топырақ бұйырса» деген бар тілегін, үміт-арманын ақтау парызым деп білуіңіз керек.

Үміт Жәңгірова,

физика-математика факультетінің студенттік деканы

■ Адам және табиғат

ТУҒАН АЯҢ – ТАБИҒАТ

Сана-сезімнен өткен табиғаттың жыл айналып келетін төрт мезгілінің бірі – көктем.

«Туған аяң – табиғатқа өз үлесімізді қоссақ деп газет арқылы «Біреу біліп істейді, біреу білмей істейді» - демекші, табиғат қорғау ісі де көп үгіт-насихат жұмыстарын қажет етеді. Бабаларымыз «киелі құс» атаған – аққу жайлы әңгіме етсек...

Аққу ақша қардай, аппақ кіршіксіз тазалықтың, қылаусыз, кінәратсыз пәктіктің символы іспетті. Аққу – 300 жыл жасайды. Осыған орай мынадай мысалдар келтірейін. Тау қыраны 150-170, бүркіт пен тоты 120, қарға – 100-175 жыл, бұлбұлдар – 45 жылға дейін, бозторғай мен шымшық 13-14, тырнарлар – 40, құландар мен бұғылар – 20, қасқырлар – 30 жылға дейін, үй қояндары 7-8, асыранды мысықтар – 28, аралар 2-7, орман құмырсқалары – 7 жылға дейін. Мысалға келтірген жоғарыдағы құстар мен жан-жануарлар сол жылдарға дейін өмір сүре ала ма деген сұрақтарға былай деп айтар едім. Адам әрекетінің өрісі кеңейген, ғылым мен техниканың мүмкіндігі дамыған қазіргі кезең экологияға да, ондағы мен жиырма жылдан бері фенологиялық-күнтізбесін жүргізіп, өзім жақсы білетін Қаратөбе, Шыңғырлау аудандары Батыс Қазақстан облысына қарасты аумақтардың тек экологиясы емес ондағы тіршілік ететін адамдар мен тығыз байланысты жан-жануарлар, құстар мен құрт-құмырсқа жәндіктерге де әсерін тигізіп тұр.

Атап айтсақ: «Капустин Яр» және «Азғыр» полигондары ракеталар мен қару-жарақтың басқа да түрлерін ұшырып, сынау жұмысын құрамында осы заманғы әскери индустрияда отын ретінде қолданылатын зиянды элементтерімен жүргізеді. Сынақтан соң оның істен шыққан бөлшектері төңіректегі тіршілік атаулының бәрін уландырады, экологияға зиянын тигізеді.

Қарашығанақ газ өндірісінің игерілуі де егін алқаптары мен табиғи жайылымдар ауа қабатына кері әсерін тигізіп отыр. Суға уландырылған қалдықтардың тартылуы Батыс Қазақстан облысы көлеміндегі көл-өзендердегі балықтар, суға бейімделген құстардың, су жағасындағы ұя салған құстардың ауруға ұшырауына да соқтыруда. Сол себептен де аң мен құсты мейлінше қорғауға, батыс өңірінде олардың қауіпсіз өмір сүруіне тікелей атсалысуға тиістіміз.

Шындығын айту керек, бұқара арасында экологияны сақтау жұмыстары жеткілікті жүргізілмей келеді. Соның салдарынан шаруашылық басшылары да жеке адамдар да табиғатты қоршаған

ортаны қорғауға жауапсыздықпен қарайтындығы кездеседі.

Арнаулы рұқсат етілген мерзімде ғана аң аулауға, құс атуға рұқсат етіледі. Браконьерлер болса қысы-жазы жасырын түрде аң-құстар атып, оның санын азайтып, не жаралап, зияндарын тигізуде. Қазіргі кезде елімізде айналадағы туған табиғатты қорғауға қамқорлық жұмыстары кең көлемде жүргізілуде.

Біздер құстар, жан-жануарлар мен әлемнің ғажайыптарын білуіміз керек. Омыртқалы жануарлар ішінде ұшуға бейімдісі – құстар. Мекеніне қарай оларды бұта, орман құстары, батпақ көгал, шөл дала құстары, су құстары, жыртқыш құстар деп бірнеше топқа бөледі. Құстар жер бетінен 4500 метр биіктікке дейін ұша алады. Бүркіт, күшіген және қондор дейтін жыртқыш құстар 6-7 мың метр биіктікке ұшады. Төменде біз құстар мен жан-жануарлар өмірінде кездесетін кейбір ғажайып құбылыстарды әңгімелемекпіз. Адамзаттың тіршілігіне көне заманнан бері хайуанаттарға тығыз байланысты болып келеді.

Адамдар оның терісін киім, етін тамақ етті. Тарамыстары мен сүйегінен әртүрлі әшекейлі бұйымдар жасады. Тіпті кейбір жануарлар адамның сенімді серігіне, таптырмас көмекшісіне айналды. Жай көзбен қарап, ол керек емес деп ойлайтын малдың қиының өзі адамның көптеген қажетіне жарап жүр, бір жағынан отын, екіншіден органикалық тыңайтқыш етіп пайдаланып келеді.

Кейбір құстар, хайуанаттар, жәндіктер ормандарымызды, бау-бақша, егістіктерімізді әртүрлі зиянкестерден қорғайды. Бұған көптеген мысалдар келтіруге болады. Мысалы: Жыл құсы қараторғай адам қоныс тепкен жерлерде мекен етеді. Ұясын көбіне-көп ағаш қуысына салады. Негізгі қорегі - өсімдіктердің тұқымы, жеміс-жидектер және құрттар. Ауыл шаруашылығына зиянды көптеген жәндіктерді жеп, едәуір пайда келтіреді. Қараторғай күніне шамамен екі мыңға жуық жәндіктерді жоқ қылады.

Ата-бабаларымыздан қалған наным бойынша қарлығашты өлтіруге болмайды. Онда қырық адамның қаны бар деседі. Қарлығаштың да табиғатқа, ауыл шаруашылығына тигізетін пайдасы зор. Осы құстарды көктемде неге қарсы алмасақ, неге оларды қорғамасақ?! Мектептерде өтетін «Құстар күнін» қазір сирек естиміз. Неге?

Жер шарының түкпір-түкпірінен хайуанаттардың істеген еңбегі орынды бағаланып, оларға көптеген ескерткіштер

орнатылған. Америкадағы бір қалада гранит тастың үстіне қолдан құйылған екі шағала орнатылған. Ескерткіштің салынуына себепші болған жайт мынау еді. Сол қарақұрым болып ұшқан жердің жергілікті халқы шегірткеден әбден зардап шекті. Көшпелі шегірткелердің қайдан келетіні белгісіз, әп-сәтте жайқалып тұрған егін мен көкөрай шалғын өсімдіктерді өрт алғандай жойып жіберетін болған. Егін жайдың топырағын шығарып, халықты ашаршылыққа ұшыратқан.

Бір жылы осы араға теңіз жағасындағы шағалалар келіп, мекенденіп, сол маңдағы шегірткелерді аулауға кірісіпті. Сөйтіп көк орай шалғынды шегірткелерден арылған. Шағалалардың осы еңбегін жоғары бағалаған жергілікті тұрғындар бірлесіп қаражат жинап, 1914 жылы оған арнайы ескерткіш орнатқан.

Егіс зиянкесі – көбелекті жойғаны үшін Бостон қаласында торғайға ескерткіш орнатылған. Жер жүзінде жануарларға арнап орнатылған ескерткіштердің ең көбі ит көрінеді.

Осындай мысалды көптеп келтіруге болады. Тіпті қасқыр мен түлкі де даладағы өлімтіктерді жеп, ауруларды таратпауға санитарлық тазалық қасиеттері бар, яғни тазалыққа үлес қосады деген сөз.

Өзіміз жақсы қабылдай қоймайтын жыланның да адам өміріне пайдасы зор, табиғаттан алар орны бөлек. Жылан уының емдік қасиеттері бар. Адамдар ерте заманнан бері тек жыланның уын ғана емес, оның еті мен майын да ем ретінде пайдаланып келген. Дәрігерлер де жылан уының шипалық қасиетіне көптен бері үңіле зер салуда. Мәселен, жылан шаққан адам сауыққаннан кейін оның ейбір ескі аурулары едәуір айығап, тіпті жазылып та кеткен. Ертеде халық жұлдызға қарап және үйдегі даладағы жан-жануарлар, құстар мен жәндіктердің қозғалысы арқылы ауа райын болжайтындай болған. Солардың бірнешеуін мысал ретінде келтіре кетейін. Күн бұзылар алдында малдың, құстардың, жәндіктердің шыдамы кетіп, тыпыршып не болмаса қозғалыстар пайда болып, дамыл таппайды. Ал ауа райы жақсара бастағанда, керісінше дел-сал болып жүреді. Ірі қара жаңбыр болар алдында тұмсықтарын жоғары көтеріп, ауаны ішіне тартады, боран болар алдында үй жануары түйе пысқырады, үй құстары мен дала құстары қатты қаңқылдайды, ал күн жылынарда құс атаулы ағаштың басына қонады.

Киік төлдейтін май айының екінші жартысында ылғида аспанды сұрғылт бұлт торлап, жауын-шашынды салқын болады. Қазақ халқы

бұл мезгілді «Құралай амалы» атап кеткен. Бұл үш-төрт күнге немесе бір аптаға созылатын суық мезгіл.

Ылғалды жерлерді жаны ұнататын бақалар аспанды бұлт шығып, жаңбыр тамшылар мезгілде қатты бақылдап, көл жағасына өсіп жүреді. Балықтар су бетінде секіріп шоршып ойнақшуын жиілетеді. Шағалалар үздіксіз суға қонып, шомылумен болады.

Тырнарлар шырқау биікке көтеріліп, самғап ұшады. Бал аралары ұяларына кіріп алып, шықпай қояды. Иттер болса жерден шұңқыр қазып, тынышсызданады. Аз тамақтанып, көп ұйықтайды. Таудағы суырлар мен тараққұйрық тышқандар жаңбыр алдында індерінен шығып, жанталаса қаптап жайыла бастайды, қар жауар алдында да осындай мінездерін көрсетеді. Арада екі-үш сағат өтпей-ақ ауа райы бұзылып, не жаңбыр, не қар жауады. Көптеген мысалдар жел тұрар алдында желдің болатынын құстар мен жәндіктер жануарлардың аз ғана түрі алдын ала сездіреді. Күздің ашық күндерінде оңтүстікке қарай ұшып бара жатқан қаздар тобын көрсен, екінші немесе үшінші күні бірінші қар түсіп, желдетіп суық болатынын күт. Халық «Қаздар қанатымен қыс әкеледі» - деп тегін айтпаған.

Ашық күнде орман арасында жүріп келе жатқанда шілдер мен қырғауылдар ағаш бұтақтарының не басқа нәрселердің астында тығылып отырса желдетіп, қар жауады. Үйілген мая шептің үстінде тышқандардың ұяларының көп болуы – күздің суық желді болатынының белгісі. Қыстың ашық күнінде бұландар өзінің жайылымын тастап, басқа жерге қоныс аударып кетсе, ертең немесе одан келесі күні күшті жел соғады.

Көктемде қайтып келген қаздар көк аспанда тым жоғары ұша, өзендердің мол таситындығының белгісі, ал егер тышқандар өздерінің ұяларын шөп үйінділері мен сабандардың төменгі жағына сала бастаса көктемде су аз болады дей бер. Мұның бәрі ауа райы күрт өзгерер уақытта кездесетін жәйттер. Қорыта айтқанда, жан-жануарлар, құстар мен жәндіктер, адамдар да табиғатпен бір-бірімен тығыз байланысты.

Ауа райының кенеттен өзгеруі ауыл шаруашылығындағы дала жұмыстарына ғана емес шопандар мен малшылар қауымына үлкен қиыншылық туғызады. Көктемгі қар аралас жаңбыр кезінде жаңа туған саулықтар төліне шығын келтіріп, апатқа ұшырауы ықтимал. Міне, осындай қолайсыз жағдайдан сақтану үшін аң мен құстардың осы сияқты таңғажайып қызық белгілеріне және өзінің табиғаттың болжау-жорамалдарына қарай отырып, жұмыс істесе еңбек жемісті болатындығы сөзсіз.

Асқар ӘБУБӘКІРОВ,
ССРО география қоғамының толық мүшесі,
өлкетанушы, фенолог, «Халықаралық ядроға қарсы», «Семей-НЕВАДА» қозғалысының 20 жылдығы» мерекелік медалінің иегері

Тіл – татулық тірегі

Филолог

№4(14), қыркүйек-қазан 2013 жыл

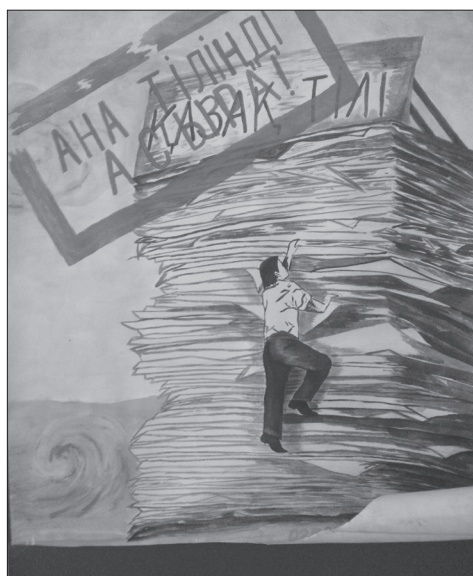

22 қыркүйек – Қазақстан халықтарының тілдері күні

«Тіл. Діл. Мәдениет. Болашақ...»

16-21 қыркүйек аралығында «Қазақ филологиясы» кафедрасында «Тіл. Діл. Мәдениет. Болашақ...» атты апталық болып өтті.

Апталық «Тарихымыз да, тағдырымыз да тілмен байланысты» деп аталған кездесу кешімен ашылды. Өңіріміздің ақыны Оралбай Сату және Сердеш Қажымұратұлымен болған әдеби сағат студенттер үшін ғибрат аларлықтай кеш болды. Апталық «Бір тілді білу, бір тілде сөйлеу аздық етеді» атты пікірсайысымен жалғасын тапты. Мұнда студенттер «Үш тұғырлы тіл» саясатына қатысты өз ойларын ортаға салды. «Қазақ елінің болашағы - қазақ тілінде» атты тапқырлар сайысы 1-курс студенттерінің арасында оздырылып, алғыр да, тапқыр топты анықтады. «Тіл татулығы- халықтар достастығының кепілі» атты өзге ұлт өкілдерінің арасында өткен сайыс мемлекеттік тіліміздің мәртебесін айқындағандай, «Анамның тілі - қуатым менің» патриоттық әндер сайысы факультет студенттерінің музыкадан да хабардар екенін дәлелдегендей болды. «Тіл. Діл. Мәдениет. Болашақ...» деп аталған қорытынды кеш қазақтың дәстүрлі өнері айтыспен бастау алып, апталықта белсенділік көрсеткен студенттерді марапаттаумен жалғасты. Атап айтсақ: «Белсенді студент» - Өлкенов Дидар, «Үздік айтыс ақыны»- Сұлтанмахмұд Айдана, Базарбаев Азамат, «Үздік ұйымдастырушы топ»- 02303- 02202- топ, «Үздік куратор» Нұрсәуле Хәкімжанқызы, «Ұлтты біріктіретін бірден-бір нәрсе ана тілі» тақырыбындағы «Үздік қабырға газеті»- 02304-02204топ, «Үздік ақын» - Лұқпанов Меңдібек иеленді.

«Қазақ тілін меңгеру – қазақстандық патриотизмнің құрамдас бөлігі»

Тіл – тек қарым-қатынас құралы ғана емес, ол – ұлттық діліміздің көрініс табатын әлеуметтік құбылысы, мәдениетіміздің биік тұғыры да. Сондықтан тіл әлемдегі ұлттық мәдениеттің ара қатынасында аса маңызды рөлге ие. Бұл ретте Қазақстан Республикасының тіл саясаты мемлекеттік тілді дамытуға және республикада қолданылатын өзге де тілдер үшін жағдай жасауға бағытталған. Бүгінде Елбасының Қазақстан халқына жолдаған Жолдауында белгіленген басым бағыттардың бірі – барлық қазақстандықтарды біріктірудің басты факторы ретінде мемлекеттік тілді жан-жақты дамытуға басты назар аударылып отыр. Бұл бағытта атқарылып жатырған жұмыстар жайында, жалпы Мемлекеттік тілдің мәртебесі хақында біздің студенттер не ойлайды екен?

Өмірешов Нұркен, филология факультетінің 3-курс студенті:

Мемлекеттік тіл мәселесі ешқашан назардан тысқары қалып көрген емес. Мемлекеттік тіл саясатын жетілдіру, нығайту бағытындағы жұмыстар үнемі жалғасын табуда. Соның көрінісі ретінде Елбасы Н.Ә.Назарбаев Қазақстан халқына арнаған «Қазақстан экономикалық, әлеуметтік және саяси жедел жаңару жолында» атты дәстүрлі Жолдауында қазір еліміздің әлеуметтік, мәдени саланы өркендету мақсатында жаңа белеске қадам басқандығын атап көрсетті. Бүгінгі таңда мемлекеттік тіл саясатын жүзеге асыру мемлекеттік тілді инновациялық технологиялар арқылы дамыту үшін әлеуметтік, экономикалық, құқықтық және ұйымдастырушылық жағдай жасауға бағытталған.

Рапацкая Ольга, филология факультетінің 2-курс студенті:

Көңілге қуаныш ұялататын жақсы нышан, ол көптеген қазақстандықтардың балаларын қазақ мектептерінде оқытып, олардың мемлекеттік тілде білім алуы үшін жағдай жасауға ұмтылуы болып отыр. Республика бойынша екі мыңға жуық өзге тілді оқушылар қазақ тіліндегі мектептер мен сыныптарда білім алуда. Сондықтан да білім беру мекемелерінде мемлекеттік тілді тереңдетіп енгізу және халықтың ықпалды бөлігі жастарға баса назар аудару арқылы тіл саясатын жүргізу мол жемісін береді деп ойлаймын.

Мырза Еркебұлан, экономика және жергілікті басқару факультетінің 3-курс студенті:

Қазақстандағы тіл саясатының көпұлтты мемлекетіміздің тұрақты дамуына ізгілікті қызмет етіп отырғандығы қуантады. Біздегі мемлекеттік тіл саясаты шын мәнінде саяси тұрақтылыққа, этносаралық жарастыққа және қоғамдық келісімге алғышарт бола алады. Алайда, біз қандай жағдайда да, қай кезде де өзге тілдердің дамуына еш нұқсан келтірмей, оларға деген мемлекеттік қолдау-қамқорлық аясын тіпті де тарылтпай отырып, қалай дегенде де Қазақстан Республикасы мемлекетінің негізін құраушы, ел-жер иесі қазақ халқының ұлттық тілі — қазақ тілінің, мемлекеттік тілдің мүддесін мейлінше кең көздеуге маңыз береріміз белгілі.

Қауен Айгерім, филология факультетінің 3-курс студенті:

Тіл тағдырына деген жеке адам ретінде жанашырлығымыз бен немқұрайлығымыз өз ықпалын қатты тигізіп отыр. Ата Заңда атап көрсетілгендей, қазақ тілі мемлекеттік тіл ретінде қоғам тұтастығының бірден-бір факторына айналуы тиіс және оған барлық қазақстандықтар азамат ретінде атсалысуы керек. Жалпы, мемлекеттік тіл саясатын толыққанды жүзеге асыру бұл бұқаралық іске айналғанда ғана көздеген мақсатына жете алады деп есептеймін. Бұл ретте бұқаралық ақпарат құралдарының ықпалы орасан зор болмақшы. Бүгінгі күнгі тікелей жауапкершілігіміздегі міндет — мемлекеттік тіл саясатын қоғамымызда жүргізіліп отырған сындарлы саясат негізінде одан әрі жалғастыру.

Сонымен, негізгі міндетіміз – біздің азаматтарымыздың, этникалық қауым өкілдерінің қазақ тілін мемлекеттік тіл ретінде еркін меңгеруін қалыптастыру. Біріншіден, бұл қоғамдағы өзара түсіністікке әсер етеді, екіншіден, тіл – ынтымақтастықтың негізгі көзі, еліміздегі бірлік пен ынтымақтастықтың тірегі болып табылады. Қазақ тілін меңгеру қазақстандықтардың біртұтас ұлт ретінде тату-тәтті өмір сүруіне және қазақстандық патриотизмнің негізі болуға әбден лайық. Тіл проблемаларын оңтайлы шешу — ұлтаралық қатынастар үйлесімділігінің, халықтардың топтасуы мен қоғамдық келісімді нығайтудың алғышарты.

Тіл - ұлттың жаны, халықтығының асыл белгісі, намысы, тыныс-тіршілігінің көзі, Ата заңымен қорғалатын еркіндігінің үні.

Қазақ тілі - әлемдегі алты мыңға жуық тілдердің ішіндегі қолдану өрісі жағынан алғашқы ондықтар қатарындағы тіл. Сондай-ақ, дүние жүзіндегі ауызша және жазбаша тіл мәдениеті қалыптасқан алты жүз тілдің және мемлекеттік тіл мәртебесіне ие екі жүз тілдің қатарында тұр. Елбасы Н.Ә. Назарбаев «Қазақтың болашағы - қазақ тілінде» деген тұжырымдаманы үнемі айтып келеді.

Еліміз егемендік алғалы ана тіліміз мемлекеттік мәртебеге ие болып, қолданыс өрісі кеңейді. Белгілі бір тілдің мемлекеттік мәртебеге ие болуы оңай бола қалатын іс емес. Себебі ол тіл сол мемлекеттің иесі болып отырған халықтың мүддесінен шығып, барлық саладағы мұқтаждықты өтей алатын дәрежеде болуы шарт. Яғни, ол өнер, әдебиет, мәдениет, баспасөз,

Туған тілім - тірлігімнің айғағы

радио, теледидар, дипломатиялық қарым-қатынас, ғылым, өндіріс, ресми іс қағаздар, т.б. салаларға дейін қызмет ететін қоғамның қажетті құралына айналуы керек. Мағжан Жұмабаев ана тілімізге «Қазақ тілінде қазақтың сары сайран даласы, біресе желсіз түндей тымық, біресе құйындай екпінді тарихы, сары далада үдере көшкен тұрмысы, асықпайтын, саспайтын мінезі көрініп тұр» деп баға берген. Осы тіліміз

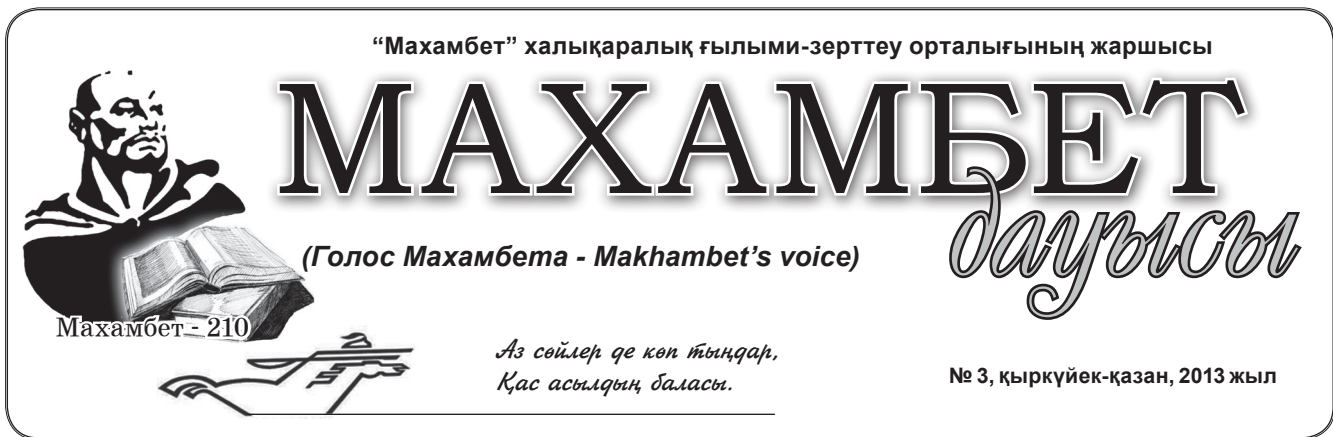
арқылы Абайдың даналығына, Махамбеттің батылдығына, Бұқардың ақылгөйлігі мен халқына деген жанашырлығына, Абылайдың данышпандығына, Бөгенбай мен Қабанбайдың ерліктеріне сүйсініп, рухани өмірге азық етеміз. Өмірдің алмастай қырын, абзал сырын түсіне білуімізге басты себепкер ана тілімізді аялап, тірлігіміздің айғағы бола білген тілімізбен бірге жасайық!

«Егер тілім ертең болса құрымақ,мен

дайынмын өлуге де бүгін-ақ», - деп атақты дағыстандық ақын Расул Ғамзатов текке айтпаған. Олай болса, «Әлем әдебиетіндегі әйгілі жүз кітапты емін-еркін бар бояуымен тегіліп түсіретін қуатты тіл – қазақ тілінің...» құдіреті өшпесін. Тіл татулығы - халықтар достығы бұзылмасын. Жүсіпбек Аймауытовша айтсақ, әр халықтың «Ана тілі халық болып жасалғаннан бері жандүниесінің айнасы, өсіп-өніп, түрлене беретін, мәңгі құламайтын бәйтерегі». Ендеше, бәйтерегіміз жығылмасын!

Ақсана ЖҰМАБАЕВА,
қазақ тілі мен әдебиеті мамандығының
1-курс студенті

Бетті әзірлегендер: Анар Қапашева,
Ақсұңқар Жұмабаева, филология
факультетінің студенттері

■ Ақиқатқа жүгінсек

Құрметті студент – жастар! 2013 жылы мамыр айында М. Өтемісов атындағы БҚМУ жанынан «Махамбет» халықаралық ғылыми-зерттеу орталығы құрылып, университет ректоры, академик А.С. Иманғалиев мені осы орталыққа директор ретінде тағайындады. Бұрынғы зерттеулерім тілтану, әдістану, ахметтану, шешендіктану салаларына махамбеттану бағыты қосылды. «Көз қорқақ, қол батыр» дегендей, ойланып-толғанып, ырғалып-жырғалатын уақыт жоқ. «Ұрыста тұрыс жоқ» тұрғысында бел шеше, тер төге кірісіп кеттік. Ең бастысы – саланы терең меңгеру керек, ол үшін «инемең құдық қазу» жөн. Дұрысы – сенімнен шығу. Алғашқы кезекте орталық газеті ретінде үш тілде (қазақ, орыс және ағылшын тілдерінде) материалдар жарияланатын «Махамбет дауысы» («Голос Махамбета» - «Makhambet's voice») жаршысын аштық. Атырау облысы, Индер ауданының Қабанбай – Қарақалпақ (қазір Қараой атанып жүр) деген жеріндегі Махамбет кесенесінің басына экспедиция ұйымдастырдық. Осы іссапар барысында «Махамбет меморандумы» аталған аудан мен университет арасындағы өзара қарым-қатынас және ынтымақтастық жөніндегі келісімшарт (04.07.2013ж.) қабылданды. Биылғы жаңа оқу жылында «Бабалар тарихына тағызым» атты экспедиция жасақталып, алғашқы өлкетану бағытындағы жорығымызды Жаңақала және Бөкейордасы аудандарының елді-мекендерінен бастадық.

Қысқасы, кең көлемді жоспар әзірленіп, кешенді істер қолға алынуда. Әсіресе, махамбеттану саласындағы мол мұраға аш қасқырдай бас сұқтық. Мол әрі алуан қилы дәйекті деректер жинақталуда. Ендігі кезекте осы мәліметтерді студент жастарға құлағдар ету мақсатында жаршымыздың бетінен «Ақиқатқа жүгінсек» айдарын ашып, Махамбет бабамызға қатысты мәлім және беймәлім дәйекті деректерді жариялап отыруды жөн көрдік.

Қадірлі бүгінгі Махамбет ұрпағы! Көз қырыңызды салыңыз! Керегін алыңыз, санаға түйіңіз, ойға ой қосыңыз! Пікір-тұжырымдарыңызды күтеміз.

Махамбет бабамызға қатысты мәлім және беймәлім деректер

* 1966 жылға дейін Махамбет бабамыз 1846 жылы қазанның 20-сында 43 жасында Кіші жүздің Нәдіранасынан тарайтын жеті рудың (тама, табын, кердері, керейт, рамазан, телеу, жағалбайлы) тама бөлімінен өрбіген, Махамбетке жиендігі бар Ықылас Төлеевтің қанды қолынан қаза тапты деген мәлімет мәлім. Дәлірек айтсақ, Ықылас Махамбеттің шашын ұстарамен алу үстінде бауыздап өлтіргендігі турасындағы лақап басым. Сөйтсек, ақиқатқа жүгіне айтсақ, Махамбеттің дүниеден озған мезгілі анық та, бірақ қаза табу оқиғасы мүлдем басқаша болғанға ұқсайды.

* 1966 жылы шілденің 9-ында антрополог Ноэль Жұмабайұлы Шаяхметов ақынның скульптуралық портретін жасау мақсатында Махамбеттің сүйегін қабірінен қаздырып алады.

* Н.Ж. Шаяхметовтің 1969 жылы “Қазақстан” баспасынан аз таралыммен орыс тілінде жарық көрген “Из тьмы веков” (“Ғасырлар тұңғығынан”) атты шағын кітапшасында Махамбеттің қаза болған жері, қазаның негізгі себебі, сүйектерінің қазылып алынғаны, бас сүйегі арқылы оның скульптуралық портреті жасалғаны турасында баяндалады.

* Махамбет сүйегінің ұзақ мерзім бойына (17 жыл) өз мекенін таба алмай өркімнің үйінде, үкімет қоймаларында жатқаны жөнінде қалың жұртшылық бейхабар болып келген.

* Махамбет сүйегінің қайта жерленуі жөнінде Атырау облысының Индер аудандық газетінде қысқаша мәлімет қана жарияланған.

* 1837 жылы 15 қауыста хан ордасынан 120 шақырым қашықтықтағы Тастөбе жерінде алғашқы рет подполковник Геккенің қара зеңбірек, көк мылтықпен қаруланған әскерімен Исатай, Махамбет бастаған найза, садақпен қаруланған жасақшылар шайқасады. Алпыс шақты сарбаздарынан айырылып, көтерілісшілер сәтсіздікке ұшырайды.

* Исатай мен Махамбет Жаңгір ханға қарсы бүкіл Кіші жүзді көтеруді ойлайды. 1838 жылы шілденің 12-сінде екінші рет Исатай мен Махамбет 500 сарбаздан құралған жасақтарымен Ақбұлақ өзенінің Қиыл өзеніне қосылатын тұсында Гекке және сұлтан Баймағамбет Айшуақовтың әскерлерінің кескілескен қақтығысы болады. Осы шайқаста көптеген азаматтармен бірге халық батыры, ұлт-азаттық көтерілісінің басшысы Исатай Тайманұлы қаза болып, көтеріліс тағы да сәтсіздікке ұшырайды.

* 1846 жылы күзде қалай да Махамбетті тұтқынға алу мақсатында Баймағамбет Айшуақов 15 адамнан арнайы жасақ құрады, тірілей ұстап әкелген адамға мың сом сыйлық беретінін білдіреді. Жасақ құрамында Жүсіп Өтеулин (есенқұл руынан), Ықылас Төлеев, (тама руының старшыны), Мұса Нұралин (жайық руынан), Жаңаберген Боздақов (алаша руының биі), Төрежан Тұрымов т.б. болған. Осы қанішер жөндеулердің зұлымдық әрекеттерінен 1846 жылы қазанның 20-сында Махамбет өз үйінде қаза табады.

* Махамбет қазасына қатысты қылмысты істі тергеу материалдары Орынбор мұрағатында (архив) сақталған. Онда Махамбет өлімінің себептері жөнінде Орынбор шекаралық комиссиясына 1846 жылы қарашаның 5-інде сұлтан Баймағамбет Айшуақовтың жолдаған № 1355 хаты, қанішерлер Мұса Нұралин мен Ықылас Төлеевтердің тергеушілерге берген түсініктемелері, Махамбет өлімі жөніндегі қылмысты істі елге келіп тергеген Редькиннің 1846 жылы қазанның

31-індегі Махамбеттің екі әйелінен, інісі Хасен Өтемісов пен жолдасы Бітімбай Чокиннен алған жауаптары және тергеу ісінің баяу жүруіне байланысты және дұрыс шешілмесіне көзі жеткендіктен Махамбеттің туған ағасы Бекмұхамбеттің 1847 жылы қазанның 9-ындағы Орынбор шекара комиссиясына тергеу ісін әрі қарай жүргізуді тоқтату жөніндегі арызы бар.

* Махамбет өлімінің басы-қасында болған, өз көздерімен көрген оның екі әйелінің тергеуші Редькинге 1846 жылы қазанның 31-інде берген жауабы былайша айтылған: “Бұдан 12 күн бұрын тама руының старшыны Ықылас, беріштің есенқұл бөлімінің адамы Жүсіп Өтеулин және өз ағайынымыз, жайық беріш Мұса Нұралиндер және тағы 12 адам жайық беріш Махамбет Өтемісовтің үйіне келіп, адай руының биі Мауыттың 4 жылқысын немесе олардың құнын Махамбеттің қайтаруын талап етті. Махамбет бұл талапты орындай алмайтындығын айтты. Келген адамдар Махамбеттен сұлтан Б. Айшуақов алдында жауап беру үшін олармен бірге жүруді талап етті, бірақ Махамбет одан бас тартты. Киіз үй ішінде әуелі керіс, одан кейін опыр-топыр алыс-жұлыс басталды. Жанжалдасумен барлығы ұмар-жұмар алысып сыртқа шықты. Төбелеске сыртта қалған жөндеулер де қосылды. Осы кезде Мұса Нұралин Махамбеттің қолын қапсыра ұстады да, Жүсіп Өтеулин оның басын қылышпен төбе тұсынан қатты ұрды. Махамбет мерт болды. Жауыз жасақшылар оның басын кесіп алды. Аңадайда, ат қазықтың түбінде Махамбеттің денесі қалды. Оның үстіндегі киімі дал-дұл жыртық, басы жоқ. Қоңыр топыраққа шып-шып қызыл қаны тамған жылы денені құшақтап, жылап-еңіреп, бала-шаға болып біз қала бердік те, ал келген қанішерлер сандықтағы ақша мен заттарымызды, 8 жылқы, 4 түйеге қоса Махамбеттің басын алып, Хасен мен Бітімбайды тұтқындап, Елек өзенінің бойындағы Б. Айшуақовтың ставкасына кетті. Біз бала-шаға болып Махамбеттің денесін отырған жерімізге жерлегеннен кейін, беріш ағайындарымыз Дариев Тоғыр, Төлекеев Байнақтың ауылында паналаудамыз”.

* Орынбор шекара комиссиясы Махамбеттің өлімі жөніндегі істі 1846 жылы қарашаның 21-22-сінде қарайды, оның қорытынды шешімінде сұлтан Б.Айшуақовтың жолдама хатына сүйене отырып, Махамбет тек бір ғана жазатайымда қорғаныс ретінде жұмсалған шоқпар соққысынан қаза тапты делінген. Махамбетті тікелей өлтіруші Жүсіп Өтеулин, Мұса Нұралиндер, осы қылмысқа қатынасұшылар Ықылас Төлеев, Төрежан Тұрымов, т.б. міскіндердің “қылмысты айыбы жоқ” деп табылып, олардың бас бостандығын сақтап қалған.

* 1853 жылы Махамбет өлгеннен 7 жыл өткеннен кейін шекара комиссиясы Махамбет өлімі жөніндегі тергеу ісін біржолата ресми түрде тоқтатқан. Бұл іс жабулы қазан күйінде 1966 жылы шілденің 9-ына дейін қала берді, тіпті Махамбет сынды абзал азаматтың денесінің қай жерде жерленгені жөнінде деректі мәліметтер 1958 жылға дейін белгісіз болды.

(жалғасы келесі санда)

А.С. ҚЫДЫРШАЕВ,
“Махамбет” халықаралық ғылыми-зерттеу орталығының директоры

■ Дуалы ауыз

Махамбет афоризмдері

Арғымақтың баласы,
Аз оттар да көп жусар,
Азамат ердің баласы,
Аз ұйықтар да көп жортар.

Асыл туған арулар,
Жанын пидә етпей ме,
Шын сүйіскен теңі үшін?!

Мұсылманшылық кімде жоқ,
Тілде бар да, ділде жоқ.
Көшпелі дәулет кімде жоқ,
Бірде бар да, бірде жоқ.

Кәрісі кімнің жоқ болса,
Жасы болар дуана.

Туған ұлдан не пайда,
Атаның жолын кумаса?!
Алаштың байлығынан не пайда,
Тарығып келген ерлерге қайыры оның болмаса?!

Бір сынаған жаманды екіншілей сынама,
Ермін деген жігітті көңшілікте сынама.

Біткен істің міні жоқ,
Бітірген ердің кемі жоқ.
Тура ажалдың емі жоқ.

Әзірлеген,
Гүлнұр ИСМАҒҰЛОВА,
“Махамбет” XF3O әдіскері

■ Ұрпақ үні

Азамат БАЗАРБАЕВ,
02304-топ,
«ҚТОМҚТӘ» мамандығы

Жұмыр қылыш

Ескі күннен естеліктер ағыттық,
Күйші ағам болды ұйытатын халықты.
Жиі жалғыз отыратын оңаша,
«Жұмыр қылыш» күйіне тартып жарықтық.

Төгілетін екі ішектен иірім,
Ескерткендей бізге баба күйігін.
Жаймен басып жайғассам да жанына,
Тыңдайтынмын құлақ қойып күй үнін.

Домбыраның дабылды ырғақ үні кеп,
Дабылды үнге қосылғандай құдірет.
Зулайтын кеп көк дөнені көңілдің,
Тулайтын кеп жүрек дейтін жұмыр ет.

Салғырттығы шығар сәби санамның,
Кейін ұқтым запыранын заманның,
Татқанымен өлтірмеген өрлігін,
Жұмыр қылыш осы екен ғой бабамның.

Қайран баба, дауылпазы даламның,
Зорлықшыға жез жебедей қадалдың.
Аңызына айналдың сен еліңнің,
Ауызында жүріп ажал-аранның.

Қаскөй хан мен қаһарман ұл - екі шеп,
Сұм хан шындық сөзге қойған еді шеп.
Екі жүзді жұмыр қылыш дауысын
Енді бізге естіртеді екі ішек.

Қорқауларға жетпесе де күш ебі,
Сайлап өткен сауыт-сайман, кісені.
«Жұмыр қылыш» күйі ойналса ойыма,
Қылыш-ғұмыр бабам ылғи түседі.

Еске! Назарларыңызға ұсынылып отырған ойлы студентіміздің жүрекжарды өлең жолдары 2013 жылы шілденің 4-і күні Махамбет кесенесі басына тәу ету сапары сәтінде қалың жұртшылық алдында оқылды.

«Махамбет дауысы» («Голос Махамбета» - «Makhambet's voice») жаршысының жауапты редакторы А.С.Қыдыршаев, тілшілері Г.Исмағұлова, А.Тасқалиева, М.Латифова.

Сөз анасы – құлақ, сү анасы – булақ, қол анасы – таяқ.

Шешендік мектебі

(Школа ораторского искусства - School of oratory)

Сырым Датұлы атындағы шешендік өнерге баулу бірлестігінің жаршысы

№ 1, қыркүйек-қазан, 2013 жыл

Тәжірибелік әлеуеті кең болғай!

Қазақ елі - ақындық пен шешендікті қатар қойып, сөз асылын, сөз қасиетін терең ұғынып, тағылым алған ұлт. Ел тарихында Сырым сынды батырдың ұзақ жылдарға созылған көтерілісінің нәтижесі оның көзсіз батырлығымен қоса, сөзсіз, оның сұңғыла саясаткерлігінде екендігін тарих дәлелдеп берді. Күш қаруымен қатар ой қаруын, тіл қаруын бойына жете сіңіріп, ұштастыра білген дала кемеңгерінің дипломатиялық іс-әрекеті осыны дәлелдесе керек. Ендеше, тарих мойындаған халық руханиятының қажеттілігінен пайда болған шешендік өнер қазіргі ақпарат кеңістігінде әрбір адамзат баласының өз бағыт-бағдарын айқындауы үшін қажет-ақ. Себебі, жеке тұлға сөз құдіреті арқылы қоғамдық ортамен қарым-қатынасқа түсіп, кез-келген жағдаяттан іскерлік, білім-білік дағдысын орынды пайдалана білгенде ғана тұлға ретінде танылады. Осы бағытта ғылыми-зерттеу жұмыстарымен шұғылданып жүрген университетіміздің **Сырым Датұлы атындағы шешендік өнерге баулу бірлестігінің ұжымына** жемісті еңбек тілеп, «Шешендік мектебі» - «Школа ораторского искусства» - «School of oratory» жаршысының ғылыми және тәрбиелік-тәжірибелік әлеуеті терең болуын тілеймін. Ел келешегі үшін атқарылған бүгінгі келелі іс өз қолдауын тапсын!

Әбілсейіт МҰҚТАР,

М. Өтемісов атындағы БҚМУ-дың ғылыми жұмыс және халықаралық байланыс жөніндегі проректоры, т.ғ.д., профессор

■ Шешендік - ұлт тектілігінің айғағы

Мақсат - шешен сөйлеу мәдениетіне баулу

Университет студенттеріне риторика ғылымы туралы білу қажет пе? Жалпы студенттерімізді риторикалық мәдениетке баулудың қаншалықты қажеттігі бар? Ақиқатқа жүгінсек, **сөз сөйлеу құдіретіне ие болу** - адамның жер бетіндегі тіршілік атаулының бәрінен де жоғары сатыда екендігін танытатын, адамды адам етіп тұрған адамзат баласының ұлы қабілеттерінің бірі. Тілсіз, сөзсіз, сөз сөйлеу дағдысыңсыз адам өмірін көз алдымызға елестету мүмкін емес, оларсыз адам тұмыры мағынасыз. **Сөз - адамдар арасындағы қарым- қатынас құралы, ақпарат алмасу тәсілі, өзге адамның санасына және әрбір қадамына, әрекетіне әсер ету құралы.** Сөзді орынды қолдана, құбылта білу өте жоғары бағаланады. Бұл сияқты қабілет адамның жалпы мәдениетінің, білімділігінің құрамды бөлігі де. Бүгінгі таңда зиялы адамның сүренсіз де сәлектет сөйлеуі, яғни шешен сөйлеу мәдениетінің төмендігі адам баласының оқи және жаза білмеуі сияқты ыңғайсыз көрінуі тиіс, ал білім беру мен тәрбиелеу ісін толық жүзеге асыруды шешендіксіз көзге елестету қиын. **Демек, сөз қоғам дамуының ағымын аңғартады және ілгергі даму үдерісіне мүмкіндіктер туғызады.** **Сөз адамдардың санасы мен еркіне бірден-бір әсер ететін, оларға білім беретін, сенімін қалыптастыратын, жастарды нақты әрекеттерге жұмылдыратын өте күшті қарудың рөлін атқарады.**

Өте ежелгі дәуірлерден бері адам баласы жанды сөздің әсер ету құпиясының сыры неде екенін (бұл туа біткен қасиет пе, әлде ұзақ уақыт тер төге оқудың, өз бетімен білім алудың нәтижесі ме?) танып-білуге ұмтылуда. Осы және өзге де сұрақтарға жауапты **риторика ғылымы - «сөйлеу сәтінде ойды дәл аңғарту, сөзді орынды орналастыру және мезетте тауып айту»** заңдары туралы ерекше ілім жауап береді. Ежелгі дәуірде аталмыш ғылым беделі, оның қоғам мен мемлекет өміріне әсері өте жоғары болған, сол себептен де **риториканы «ақылға жетекшілік жасайтын өнер»** ретінде атап, ескери басшылық, эпос және музыка өнерімен қатар қойған.

Риториканың алғашқы ғылыми талдамасының авторы ежелгі дәуірдің ұлы ойшылы Аристотель, **риториканы «әрбір нақты пәнге қатысты сендірудің мүмкін болар амалдарын табу қабілеттілігін туғызар» ілім** ретінде анықтайды. Бұл арадағы басты сөйлеу мәселесіндегі орталық назар аударар тұс - оның сендіру құралы екендігі. Барлық кезеңдегі ғалымдар мен шешендерді тап осы мәселе толғандырып келді, әлі де ойландырады. **Шешен алға қойған мақсатқа қалай жетуге болады? Аудитория назарын қалай өзіңе аударуға, баурап алуға болады? Қалайша сөйлеу бірден-бір әсерлі құлпытас?** **Шаршы топ алдында ауызша сөйлеудегі сендірудің құпиясы неде? Үздік шешендік сөздің жетістігі немен өлшенеді? Мүмкін болар сендіру амалдарының бірден-бір тиімдісі деп қайсыларын атауға болады?** Бұл сияқты сауалдарға жауап табу, әсіресе, шешендік өнерді жаңадан бастап үйренуші студент жастарға оңай шаруа емес. Ондай адамға риториканың тарихы мен теориясын терең оқып-үйренуден, ауызша сөйлеудің атақты шеберлері мен ғалымдарының еңбектерімен танысудан алшақ кетуге, өзімен жүргізілетін салмақты тәжірибелік жұмыстарға мән бермеуге, сырт қарауға өсте болмайды. Мәселен, алғашқы нөмірі жарық көріп отырған **«Шешендік мектебі» («Школа ораторского искусства» - «School of oratory»** жаршысы М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің шешендік өнерді жаңадан бастап игеруші студенттеріне арналады. **Жаршы**

мақсаты - шаршы топ алдында ауызша сөйлеуге баулитын сан тарау әдебиеттердің ішінен белгілі бір дәрежеде өзіндік жол сілтеуші, жүйелі бағыт-бағдар беруші рөлін атқару, риторика ілімінің басты теориялық мәселелері бойынша жас атаулының нақты көзқарасын қалыптастыру, сондай-ақ бұл орайдағы мәселелердің машықтық қалтарыстарын көбірек аңғарту, сөйлеуге даярлау барысы мен көпшілік алдында сөз сөйлеуге бағыт-бағдар сілтеу, кеңес беру, ең бастысы қоғамның сөйлеу мәдениетін қалыптастыруға әсер ету, бүгінгі жоғары оқу орны студенттерінің - ертеңгі білікті мамандардың ауызекі сөйлеу тілі мен жазбаша сөйлеу мәдениетін қалыптастыруға септесу, шығармашылықпен айналысатын талантты жастарды қолдау.

Адам атаулының қай-қайсысы да дұрыс та дәл, әрі шешен сөйлей білуді жете меңгеруге ынталы. Себебі бұл өзге адамдармен (отбасында, университетте, қызметте, қоғамдық өмірде) жылы да жағымды қарым-қатынас орнатуға және оны сақтауға мүмкіндік береді, әр түрлі салада жетістікке жетуге көмектеседі. Әншейінде мағынасы көмескі, тіптен қажетсіз көрінетін сөзді өз орнында, дәл мезетінде шебер де шынайы қолдана білсе, ол теңдессіз күшті құралға айналады. Біздің бір-біріміздің қарым-қатынасымыз сәтті болу үшін, тек қана тілді, оның грамматикасы мен сөздік қорын жақсы біліп қана қою жеткіліксіз. Өңгімелесушіңді қызықтыра отырып, оған әсер ету үшін, өз бағытыңызға икемдеп, баурап алу үшін, өзіңізге көңілі ауған, ұнататын адамдармен, тіпті өз қарсыластарыңызбен де сөйлесе білу үшін, өз сөзіңізді орынды үйлестіре білу аса қажет. **Демек, сөз сөйлеуді шебер меңгеруді қажет етпейтін мамандық атаулы жоқ. Ал адам іс-әрекетінің кейбір салаларында ол аса қажетті. Мәселен, заңгер, оқытушы, агроном, психолог, менеджер, саясаткер, діни қызметкер өз мамандықтарының шарықтау шегіне жеткісі келсе, сөйлеу өнерін жете меңгеруі тиіс.** Себебі, оларға адамдармен үнемі қарым-қатынас жасауға, яғни әңгімелесуге, кеңес беруге, ұстаздық етуге, ресми жағдайда шаршы топ алдында сөйлеуге тура келеді. Ал шаршы топ алдында сөз сөйлеу үшін, не айтаыныңды білу аздық етеді, бұған қоса, қалай айту керектігін білген жөн. Шешен өз сөзінің ерекшеліктерін көз алдына елестете білуі керек. Шешен мен тыңдаушыларға әсер ететін сандаған факторларды ескеру дұрыс. Сөйлеу техникасын меңгеруі тиіс.

Риторика - адам өмірінің әрқилы ішкі үдерістерін бейнелеудің озық тәсілі, өзгелерді өз еркіне бағындырудың аса күшті қаруы, жанды қарым-қатынастың амалы ретіндегі сөз сөйлеу құдіретіне ие болғызатын, шын мәнінде, адамның құдіреттілігін танытатын көп қырлы ілім. Бүгінгі таңда қоғамның дамуына сәйкесті иландырушы сөзге нақты қажеттілік пайда болды. Риторика әрбір қадам сайын қолданылады: ол жеке адамның күнделікті өмірлік қажеттіліктеріне қатысты істерде де, сондай-ақ мемлекеттік мәндегі үлкен істерде де бірдей керектігі даусыз. Бұл ретте ойшылдардың бірі **С. Лихудқа сүйенсек, «егер де көкте құдайдың, кеудемізде жанның бары рас болса, онда адамзаттың тыныс-тіршілігі де риторикадан ажырағысыз». Демек, шешендік өнер - тіл мәдениетінің, сөйлеу мәдениетінің шыңы.**

Қадірлі студент-жастар! Тәрбие мен білімнің маңыздылығы - жастарды тұлға ретінде қалыптастыруға қажеттілігінде. Университетіміздің «Қазақ филологиясы»

Нақылнама:

Дауға салса, алмастай қиған, сезімге салса, қырандай қалқыған, ойға салса, қорғасындай балқыған, өмірдің кез-келген орайында әрі қару, әрі қалқан, әрі байырғы, әрі мәңгі жас, отты да ойнақы. Ана тілінен артық қазақ үшін бұл дүниеде қымбат не бар екен...

Жыраулыққа, аңыз айтуға бейімі бар, ақыл-парасаты мол адам халықтың рухани ақыл-ой қазынасын сақтаушы ақын болған. Олардың арасынан шыққан беделді де құрметті, тілі өткір шешендер халықтың көкейкесті ой-пікірін ел билеушіге бетің бар, жүзің бар деп жалтақтамай, көзіне тұп-тура ашық та батыл айтып салудан тайынбаған.

Н.Ә. НАЗАРБАЕВ,**Қазақстан Республикасының Президенті**

Қолдарлық игі қадам

Қадірлі студенттер! Ағылшындар айтады: «Ынтасыз құлақтан асар керең жоқ» деп. Ынталы, ойлы студенттеріміздің көп болғанына не жетсін! Қазақ халқы сөз қадірін жете ұғынған, оған өз өмірінде мейлінше мән берген, айрықша бағалаған. Сөз өнерін дертке балаған ел **«тіл тас жарады, тас жармаса, бас жарады»** деп, сөз құдіретіне табынған, мән-мағынасыз, қалай болса, солай сөйлеуге болмайтындығын ескертіп, **«аңдамай сөйлеген, ауырмай өледі», «іріген ауыздан шіріген сөз шығады», «жақсы сөз - жарым ырыс»** деп, тыйым айта отырып, жүйесін тауып сөйлей білгенді **«сөз тапқанға қолқа жоқ»** деп, қошемет көрсетіп отырған. Демек, бірлестік ұжымының студенттерге арнап ашқалы отырған **«Шешендік мектебі» («Школа ораторского искусства» - «School of oratory»)** атты жаршысы осы жолда шәкірттеріміздің ауызекі сөйлеу және жазба тілі мәдениетін дамытуға септігін тигізіп, оқырман-студенттерге құнды ой тастағай! Жаршының редакциялық алқасына сәттілік тілеймін!

Зейнолла МҮТИЕВ,**«Қазақ филологиясы» кафедрасының меңгерушісі, ф.ғ.к., доцент**

жанындағы Сырым Датұлы атындағы шешендік өнерге баулу бірлестігінің студент жастарға арнап ашып отырған **«Шешендік мектебі» («Школа ораторского искусства» - «School of oratory»)** атты жаршысының түпкі мақсаты да - талантты, аса қабілетті, елгезек те ізденімпаз студент жастарымызға қолдау білдіру, қазақ елінің интеллектуалды ұлт келешегін қалыптастыруға саналы түрде үлес қосу. Біздіңше, қазіргі заманның ғаламдық проблемасы - бұл таза экономикалық, саяси не ғылыми проблемалар емес, ең алдымен, адамгершілік-рухани құндылықтар. Ұлттық құндылықтардың бірегейі - тіл.

Қымбатты достар! Осы бағытас мақсатты ойымызды бұдан бұрынырақ та аңғартқанбыз. Демек, студенттерімізге арналған «Шешендік мектебі» жаршысы да - сол ізгі ағартушылық мақсатымыздың толымды жалғасы іспеттес. Игі іске тілеулес болайық, ағайын! Бастама баянды болғай!

А.С. ҚЫДЫРШАЕВ,**С. Датұлы атындағы шешендік өнерге баулу бірлестігінің жетекшісі, Ресей Риторикалық қауымдастығының мүшесі, «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» мемлекеттік грантының екі мәрте иегері**

Шешендік туралы

Бүкіл ғаламды сөз деп аталатын шамшырақ нұрландырып тұрмаса, оны түнек тұмшалап тұрған болар еді.

Халық даналығы

Шешендік – кісінің көркі.

Горацій

Адам баласын ұшар биікке шығарар, атақ – даңққа келтіретін екі-ақ өнер саласы бар: бірі – қолбасшылық өнері де, екіншісі – үздік шешендік өнері.

М.Т. Цицерон

Шешендік – сөзбен жүзеге асырылатын әрі сөзбен барша жетістіктерге жеткізетін өнер саласы. Демек, барлығының тізгінін өз қолына, күллі өнердің қасиет күшін өз бойына жинақтаған деуге болады.

Платон

Шешен сөз мақсаты – негізгі пікірді баяндап, түрлі дәлелдермен сипаттап түсіндірумен қоймай, пікірге нандыру, сендіру, ұйыту, балқыту, иман келтіру.

А. Байтұрсынов

Шешендік өнер – ауызша түрдегі әдеби шығармашылық.

А.Ф. Кони

«Шешендік мектебі» - («Школа ораторского искусства» - «School of oratory») жаршысының жауапты редакторы - А.С.Қыдыршаев, тілшісі - Мөлдір Серікқалиева (0205-топ, «Филология: қазақ тілі» мамандығы).

ШЫҒАРМАЛАР САЙЫСЫ өз мәресіне жетті

Отбасы күніне орай «БҚО жастар Қауымдастығы» заңды тұлғалар бірлестігі мен Орал қалалық әйелдерге арналған әлеуметтік бейімделу және оңалту орталығы ұйымдастырған 14-25 жас аралығындағы жоғары және арнаулы орта оқу орындарының студенттері мен оқушыларына арналған «Жастар зорлық-зомбылыққа қарсы: зорлық бар жерде отбасы жоқ» акциясы аясында ұйымдастырылған облыстық шығармалар байқауы өткізілді.

Байқауға барлығы 35 шығарма тапсырылса, оның 5-еуі М.Өтемісов атындағы БҚМУ студенттерінің туындысы еді. Қатысушылардың жұмысын саралау, талдау және бағалау үшін арнайы мамандардан құралған комиссия

құрылды. Комиссия мүшелері Батыс Қазақстан облысы жастар саясаты басқармасының бас маманы Еркемұхамбетқалиев, Орал қалалық әйелдерге арналған әлеуметтік бейімделу және оңалту орталығының директоры Ганди Шамкелова, «Жайық үні» қалалық апталық қоғамдық-саяси газетінің тілшісі Ләззат Қажымова, «Дана.kaz» журналының бас редакторы Қазыбек Қабжанов, Орал қаласының білім беру бөлімінің қазақ тілі мен әдебиеті пәнінің әдіскері Нәкірова Жеңісгүл барлық туындыларды қарап, «Үздік шығарманы» анықтап, әділ бағасын берді.

Қорытынды нәтиже 27 қыркүйек күні Островский атындағы драма театрда өткен «Бозбала мен Бойжеткен» облыстық байқауында жарияланып, 02104-топ студенті Жарасова Гүлайна, 02105-топ студенті Асқар Аслан, 02106-топ студенттері Қалдыбай Нұрсұлтан мен Сайлаубаева Гаухар алғыс хатпен марапатталса, 02305-топ студенті, тілшіміз Ерсайынова Гүлфани II орынды иеленді. Гүлфаниді жетістігімен құттықтай отырып, қаламың мұқалмасын дейміз.

2013 жылдың 13-қыркүйегінде Батыс Қазақстан облысының тіл басқармасының ұйымдастыруымен тіл айлығы аясында орыс ұлт өкілдері арасында «Тіл – халық жанын танудың кілті» байқауы ұйымдастырылды.

Байқауда мемлекеттік тілді меңгерген, 14-22 жас аралығындағы мектеп оқушылары мен студенттер бақ сынады. Қатысушылардан жан-жақты дайындықты талап еткен байқау 3 кезеңнен (жазбаша жұмыс жазу, монолог құрастыру, қазақ тілінің грамматикасы мен лексикасына арналған тест тапсырмаларын орындау, кез-келген жанрдағы мәтінді мәнерлеп оқу) тұрды.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің намысын қорғап, сайысқа қатысқан орыс тілі мен әдебиеті мамандығының I курс студенті Юлия Шабанова байқау қорытындысы бойынша II орынға қол жеткізсе, дизайн мамандығының I курс студенті Оксана Ферантонова алғыс хатқа ие болды.

ОБЪЯВЛЕНИЕ!

Западно-Казахстанский государственный университет им. Махамбета Утемисова приглашает юношей и девушек в возрасте от 18 до 28 лет, имеющих или желающих открыть свой бизнес, на бесплатные курсы по программе «Школа молодого предпринимателя».

По окончании курсов слушателям будут вручены сертификаты.

По всем вопросам обращаться по адресу: ЗКГУ им. М.Утемисова, факультет Экономики и управления, ул. Достык, 218/2, каб. 205; тел.: 53-58-46.

Байқауда облысымыздың түкпір-түкпірінен жиналған 18-30 жас аралығындағы мектеп оқушылары, студенттер мен ағылшын пәні мұғалімдері бақ сынады. Байқаудың алға қойған мақсаты – үш тілді (қазақ, орыс, ағылшын) еркін меңгерген жастарды анықтау, оларды марапаттау, қазіргі қоғамда бәсекеге қабілетті ұрпақ тәрбиелеу. Сайыс 3 тілде жүргізіліп, қатысушылар 4 кезең (презентация ұйымдастыру, пресс-конференция ұйымдастыру, шығармашылық жұмыс жазу, мәтінге ілеспе аударма жасау) бойынша бақтарын сынады.

Әр кезең сайын қатысушылардың арасынан үздіктер анықталып, келесі кезеңге іріктеуден өткендер жіберіліп отырды. Байқау барысында үміткерлердің дайындығы өте жоғары екені байқалып тұрды, бірақ солардың арасынан оза шауып бәйге алған М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің студенттері болды. Байқауда бақ сынап, мыңнан тұлпар, жүзден жүйрік екендерін танытқан филология факультетінің II курс студенті Қапезова Дина сайыс қорытындысы бойынша бас жүлде иегері атанып, республикалық кезеңге жолдама алды. Филология факультетінің II курс студенті Нұрқашева Фариза II орынға, тарих және құқық факультетінің II курс студенті Тудакова Виктория III орынға, филология факультетінің магистранты Килишева Нұргүл III орынға ие болды.

Анель Таскалиева,
филология: қазақ тілі мамандығының
3-курс студенті

Жарайсыңдар, қыздар!

Қазақстан халқының тілдері мерекесі қарсаңында Батыс Қазақстан облыстық тілдерді дамыту басқармасы мен «Батыс Қазақстан облысының жас ғалымдар кеңесі» қоғамдық бірлестігінің ұйымдастыруымен 17-қыркүйек күні Батыс Қазақстан гуманитарлық академиясының мәжіліс залында «Тілдарын-2013» байқауы өткізілді.

Бәріміз бірдейміз, кемсітуді білмейміз!

Мүмкіндігі шектеулі жандардың дарынын ұштап, таланты мен талабын ашатын «Бәріміз бірдейміз, кемсітуді білмейміз!» атты алғаш рет ұйымдастырылып отырған республикалық конкурстың облыстық кезеңі 2013 жылдың он екінші қыркүйегінде Орал қаласында өткізілген болатын. Осы байқауға М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің дизайн мамандығының 5-курс студенті Галиева Мейрамгүл қатысып, «Үздік студент» номинациясы бойынша бағын сынады. Сайыс қорытындысы бойынша Мейрамгүл үздік деп танылып, бас жүлдеге қол жеткізді және Астана қаласында өтетін республикалық сайысқа жолдама алды.

ШЫН ЖҮРЕКТЕН ҚҰТТЫҚТАЙМЫЗ!
Бүгінгі таңда мүмкіндігі шектеулі адамдардың қоғамнан, өмірден сырт қалмаулары үшін барлық жағдайлар жасалуда. Олар да өздерінің қолдарынан көп іс келетіндерін көрсетумен қатар, қоғамға пайдасын тигізе алатындарын дәлелдеуде. Бұл байқау да – соның айқын дәлелі.

Республикалық кезеңге жолдама алған Мейрамгүлге шығармашылық табыс және жеңіс тілейміз!

Біздің «Бозбала мен Бойжеткендер» ерледі

Ағымдағы жылдың 27-ші қыркүйегінде облыстық А.Н.Островский атындағы драма театрының өнер сахнасында «БҚО жастар саясат мәселелері басқармасы» және облыстық жастар қауымдастығының ұйымдастыруымен облысымызда тұңғыш рет «Бозбала мен Бойжеткен» атты студенттер байқауы оздырылды.

Байқауда біздің білім ордамыз М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан мемлекеттік университетінің намысын қорғап, жалпы саны 4 жұп сынға түсті. Олар: Оралхан Қажыкенов және оның байқаудағы жұбы Айдана Татаханова, Әділет Ғабдрешов пен Мария Қабрешова, Дархан Қабилов пен Назима Оразғалиева және байқауда 14-кезекте өнер көрсеткен Жарқынбек Шынтаев пен Самал Ахметқалиева. 4 кезеңді қамтыған бұл байқауда облысымыз бойынша біздің жоғарғы оқу орнынан да өзге Жәңгірхан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Ж.Досмұхамедов атындағы педагогикалық колледжі, Батыс Қазақстан инженерлік-техникалық университеті, сондай-ақ Тайпақ аудандық колледжі мен Бөрлі аудандық колледжінің өнерлі студенттерінен құралған 10 жұп бақ сынасты. Таныстыру, «Нұрлы талант»

«Ел мақтаған жігітті қыз жақтар», «Өсемдік қызға жарасады» деген кезеңдерден тұрған байқауда біздің студенттеріміз үздік өнер көрсетті. Байқау нәтижесінде «Талантты жұп» номинациясына лайық деп танылған біздің Жарқынбек Шынтаев пен Самал Ахметқалиева 2-ші орынға қол жеткізсе, «Ең көрікті жұп» номинациясының иегерлері атанған Оралхан Қажыкенов пен Айдана Татаханова Гран-Приді иеленді. Еңбек бағаланды! Өнерлілер мойындалды! Құттықтаймыз!

Әйгерім ҚАУЕН,
3-курс студенті

ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан мемлекеттік университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Байланыс және ақпарат министрлігі Ақпарат және мұрағат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 10.12.2012ж. қайта есепке алу туралы №13213-Г куәлігі берілген.

Индекс 090006. Таралымы 2000

РЕДАКТОР:

Марта Орынбасаровна ДЖУМАГАЛИЕВА

ТІЛШІЛЕР:

Гүлфани ЕРСАЙЫНОВА, Әйгерім ҚАУЕН

КОРРЕКТОР:

Светлана БЕККУЖИЕВА

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ,
Оқу теледидары және
графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.
«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.